

UCHWAŁA NR RGK.0007.125.2019
RADY GMINY BIAŁE BŁOTA

z dnia 27 sierpnia 2019 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach
za rok 2018 i przedstawienia potrzeb w zakresie pomocy społecznej na rok 2019**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 2 i 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 506) oraz art. 110 ust.9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2018 r. poz. 1508, poz. 1693, poz. 2192, poz. 2354 i poz. 2529 oraz Dz.U. z 2019 r. poz. 271, poz. 730 i poz. 752) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach za rok 2018, które stanowi załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Przyjąć potrzeby w zakresie pomocy społecznej na rok 2019, zgodnie z zagwarantowanym budżetem gminy, które stanowią załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

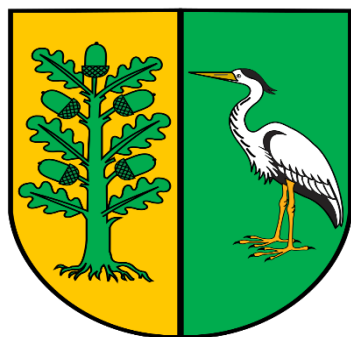
Przewodniczący Rady Gminy
Białe Błota

Bronisław Balcerowski

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr RGK.0007.125.2019

Rady Gminy Białe Błota

z dnia 27 sierpnia 2019 r.

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W BIAŁYCH BŁOTACH
ZA ROK 2018
ORAZ
PRZEDSTAWIENIE POTRZEB
W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ
NA ROK 2019**

WPROWADZENIE

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białych Błotach jako jednostka organizacyjna gminy prowadzi działalność w oparciu o statut oraz regulamin organizacyjny. Poza zadaniami wynikającymi z ustawy o pomocy społecznej realizowano również szereg działań związanych z kompleksowym wsparciem rodziny, jak na przykład: świadczenia rodzinne, pielęgnacyjne, zasiłki dla opiekunów, fundusz alimentacyjny, świadczenia wychowawcze oraz działania wspierające dla rodzin z problemami, dla osób starszych, chorych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych.

Osobom zgłaszającym się do GOPS udzielamy pomocy, która w zależności od zdiagnozowanych problemów może przybierać różne formy, takie jak np.: wsparcie pracownika socjalnego, asystenta rodziny, pomoc w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej, usługi z zakresu poradnictwa specjalistycznego m.in. dla rodzin i dzieci, opieka nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi, zaburzonymi psychicznie oraz bezdomnymi, wsparcie osób doświadczających przemocy oraz wsparcie specjalistów pełniących dyżury w ramach działalności Punktu Interwencji Kryzysowej – Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego. Szczególną opieką obejmujemy najmłodszych oraz młodzież w wieku szkolnym – z myślą o nich podejmowane są działania z zakresu organizacji placówek wsparcia dziennego.

Ośrodek wspierając osoby i rodziny w trudnych sytuacjach życiowych z jednej strony dąży do zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego, z drugiej stosuje zasadę pomocniczości nakierowaną na wykorzystanie własnych zasobów, potencjału i aktywności. Nie ograniczamy się wyłącznie do wypłaty zasiłków podopiecznym, ale poszukujemy innowacyjnych form pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym mającym na celu ich aktywizację społeczną i zawodową. W tym celu wykorzystujemy możliwości, jakie niosą ze sobą środki pochodzące z dotacji celowych z budżetu państwa, o których przyznanie występujemy do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

W lipcu 2018 r. Ośrodkowi powierzono kolejne zadanie tj. realizację rządowego programu „Dobry start” – jednorazowe świadczenie w wysokości 300 zł na wsparcie uczniów rozpoczynających rok szkolny.

Pomoc środowiskową na rzecz osób starszych, chorych, niepełnosprawnych, samotnych potrzebujących wsparcia zapewniały: usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze, Centrum Integracji i Rehabilitacji „Revita” oraz ośrodek wsparcia funkcjonujący na terenie naszej gminy – Środowiskowy Dom Samopomocy w Cielu. Osoby wymagające całodobowej pielęgnacji, kierowane były do domów pomocy społecznej, po uzyskaniu stosownej zgody, zebraniu dokumentacji medycznej potwierdzającej konieczność tego typu wsparcia instytucjonalnego oraz stwierdzeniu braku możliwości udzielenia pomocy przez wstępnych, bądź zstępnych, czy też zapewnienia innych niezbędnych form wsparcia.

W minionym okresie sprawozdawczym nasze działania koncertowały się także na realizacji bieżących zadań oraz m.in. na wdrożeniu przepisów RODO w zakresie postępowania z danymi osobowymi.

Opisany w sprawozdaniu rocznym katalog zadań realizowanych w 2018 roku przez Ośrodek będzie w roku 2019 modyfikowany i aktualizowany. Ośrodek będzie realizował nowe projekty, wdrażał innowacyjne rozwiązania. Planowany jest dalszy rozwój współpracy z podmiotami zewnętrznymi oraz pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację postawionych przed Ośrodkiem zadań. Chcemy nadal podnosić jakość usług, rangę i prestiż Ośrodka, zwiększać potencjał kadry pracowników Ośrodka.

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.) kierownik ośrodka pomocy społecznej składa coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka i przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

Poniżej przedstawiamy szczegółowy opis realizowanych zadań.

I. ZAKRES ZADAŃ I KADRA GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W BIAŁYCH BŁOTACH

1.1 Zadania

Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do ww. ustawy. Pomoc społeczna, zgodnie z art. 15 Ustawy o pomocy społecznej polega w szczególności na:

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- 2) pracy socjalnej;
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białych Błotach świadczył pomoc na rzecz mieszkańców gminy w szczególności w oparciu o następujące przepisy prawne:

- 1) Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018r. poz. 1508 z późn. zm.),
- 2) Uchwała Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 roku w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014 - 2020” (t. j. M. P. 2015 poz. 821),
- 3) Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189 poz. 1598 z późn. zm.),

- 4) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2018r. poz. 2220 z późn. zm.),
- 5) Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2018r. poz. 554 z późn. zm.),
- 6) Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t. j. Dz. U. z 2017r. poz. 2092 z późn. zm.),
- 7) Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t. j. Dz. U. z 2016r. poz. 1860 z późn. zm.),
- 8) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018r. poz. 2134 z późn. zm.)
- 9) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2015r. poz. 1390),
- 10) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209 poz. 1245 z późn. zm.),
- 11) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. Nr 81 poz. 448),
- 12) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2018r. poz. 998 z późn. zm.),
- 13) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2018r. poz. 1510 z późn. zm.),
- 14) Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2018r. poz. 511),
- 15) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (t. j. z 2018r. Dz. U. poz. 1878 z późn. zm.),
- 16) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t. j. Dz. U. z 2016r. poz. 1828 z późn. zm.),
- 17) Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2017r. w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych (Dz. U. 2017 poz. 2447),
- 18) Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2018r. poz. 2096 z późn. zm.),
- 19) Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2018r. poz. 108 z późn. zm.),
- 20) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2017r. poz. 2077 z późn. zm.),
- 21) Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz. U. z 2017r. poz. 1778 z późn. zm.),
- 22) Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t. j. Dz. U. z 2018r. poz. 1314 z późn. zm.),
- 23) Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 roku prawo zamówień publicznych (t. j. Dz. U. z 2018r. poz. 1986 z późn. zm.),
- 24) Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (t. j. Dz. U. z 2016r. poz. 922 z późn. zm.),
- 25) Ustawa z dnia 10 maja 2018 roku o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2018r. poz. 1000 z późn. zm.),

- 26) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE,
- 27) Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (t. j. Dz. U. z 2018r. poz. 1457 z późn. zm.),
- 28) Kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 25 lutego 1964r. (t. j. Dz. U. z 2017r. poz. 682 z późn. zm.),
- 29) Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (t. j. Dz. U. z 2018r. poz. 969),
- 30) Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2018r. poz. 2137 z późn. zm.),
- 31) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. W sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061).

1.2. Kadra GOPS

Liczba zatrudnionych pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach według stanu na dzień 31.12.2018 r. wynosiła 47 osób, tj. 43,25 etatów (w przeliczeniu na pełen etat).

Tabela Nr 1. Liczba etatów w 2018 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba etatów
GOPS		29,5
1	Pracownicy socjalni	10
2	Kierownik	1
3	Zastępca Kierownika	1
4.	Pracownicy administracyjni	9
5.	Inspektor ds. świadczeń rodzinnych	2
6.	Referent ds. wychowawczych	2
7.	Referent (fundusz alimentacyjny)	1
8.	Asystent rodziny	2
9.	Pracownicy obsługi	1,5
WTZ „Dąb”		7,75
1.	Kierownik	1
2.	Instruktor terapii zajęciowej	4,5

3.	Psycholog	1
4.	Rehabilitant	0,50
5.	Specjalista ds. rehabilitacji	0,25
6.	Pracownik administracyjny	0,50
Świetlica socjoterapeutyczna i Ośrodki Wsparcia i Integracji		6
1.	Kierownik	1
2.	Wychowawcy	3,5
3.	Pracownicy obsługi	1,5
OGÓŁEM		43,25

Źródło: Opracowanie własne Ośrodka

Ilość zatrudnionych pracowników socjalnych reguluje art. 110 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej, który mówi, że: „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących”.

Niezbędnym warunkiem prawidłowej realizacji zadań pomocy społecznej jest posiadanie dobrego zespołu pracowników wyposażonego w specjalistyczną wiedzę i doświadczenie. Ustawa o pomocy społecznej określa, kto może zostać pracownikiem socjalnym. Zgodnie z art. 116 ust. 1 może to być osoba, która posiada dyplom ukończenia kolegium pracowników służb społecznych lub ukończyła studia wyższe na kierunku praca socjalna, lub do dnia 31 grudnia 2013 r. ukończyła studia wyższe o specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego na jednym z kierunków: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, polityka społeczna, psychologia, socjologia lub nauki o rodzinie.

W ostatnich latach można obserwować stały wzrost liczby zadań realizowanych przez pomoc społeczną, co wiąże się z koniecznością poszerzania stanu zatrudnienia, stałego doskonalenia zawodowego, aktualizowania posiadanej wiedzy i umiejętności. Rosnące wymagania w stosunku do pracowników socjalnych, jak i pracowników obsługi administracyjno – finansowej Ośrodka, owocują corocznym wzrostem poziomu wykształcenia kadry.

II. POMOC SPOŁECZNA

Podstawową przesłanką udzielenia wsparcia osobom i rodzinom w ramach pomocy społecznej jest trudna sytuacja życiowa, której nie można przezwyciężyć mimo uprzedniego wykorzystania wszystkich własnych środków, możliwości i uprawnień.

Trudna sytuacja życiowa to, w szczególności zaistnienie jednej z okoliczności wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, przy uwzględnieniu kryterium dochodowego określonego w art. 8 ustawy, który mówi, że dochód na osobę w rodzinie od 1 października 2018r. nie może przekroczyć kwoty **528,00 zł netto na osobę w rodzinie i kwoty 701,00 zł netto w przypadku osoby samotnie gospodarującej.**

2.1. Charakterystyka rodzin korzystających z pomocy społecznej

W 2018 roku rodzin objętych pomocą społeczną było 1 283, liczba osób w rodzinach wyniosła 2 703. Należy stwierdzić, że w 2018 roku nastąpił spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej w porównaniu z 2017 rokiem.

Tabela Nr 2. Rzeczywista liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej (z wyłączeniem pracy socjalnej) w latach 2016 – 2018

Wyszczególnienie	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	285	280	268
Liczba osób w tych rodzinach	769	718	663

Źródło: Sprawozdanie roczne MRPiPS-03

Klienci świadczeń pomocy społecznej to osoby, które z różnych przyczyn znajdują się w trudnej sytuacji życiowej, a rozwiązanie lub zniwelowanie skutków trudności wymaga różnorodnych form wsparcia, od świadczeń pieniężnych poprzez pomoc usługową, umieszczenie w ośrodkach wsparcia, poradnictwo specjalistyczne, pogłębioną pracę socjalną, czy też wsparcie asystenta rodziny. Głównym narzędziem w pracy pracowników socjalnych z tą grupą osób jest **wywiad środowiskowy**, który jest narzędziem służącym do diagnozowania przyczyn występujących problemów.

Poniższy wykres obrazuje skalę i rodzaj dominujących problemów w środowiskach.

Tabela Nr 3. Powody korzystania z systemu pomocy społecznej w latach 2016 – 2018

Powód korzystania z pomocy	Rok 2016		Rok 2017		Rok 2018	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	171	415	165	402	147	382
Bezdomność	16	16	15	15	10	11
Potrzeba ochrony macierzyństwa	17	94	13	70	8	37
Bezrobocie	110	301	83	242	90	266
Niepełnosprawność	142	347	129	272	154	367
Długotrwała lub ciężka choroba	45	84	43	72	83	165
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w tym:	96	411	73	304	87	356
<i>rodziny niepełne</i>	54	198	40	149	45	164
<i>rodziny wielodzietne</i>	42	251	31	165	30	172
Przemoc w rodzinie	14	54	18	67	11	38
Alkoholizm	37	66	33	73	35	84
Narkomania	0	0	1	5	2	6
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	3	6	10	12	26
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	1	1
Zdarzenie losowe	4	17	5	11	1	2

Źródło: Sprawozdanie roczne MRPiPS-03

(Powyżej zamieszczone zostały szczegółowe dane dotyczące liczby osób i rodzin w poszczególnych grupach. Wymienione w ustawie dysfunkcje, z powodu których przyznana była pomoc, mogły współwystępować ze sobą i z tego względu liczby osób i rodzin nie sumuje się).

Tabela powyżej przedstawia zdiagnozowane powody trudności życiowych rodzin uzasadniające przyznanie pomocy. Do głównych powodów trudnej sytuacji życiowej mających wpływ na przyznanie pomocy w 2018 roku znalazły się: **niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz długotrwała lub ciężka choroba.**

Należy zaznaczyć, że w 2018 roku w porównaniu z 2017 rokiem wzrosła liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia (w 2017r. – 83 rodziny, w 2018r. – 90 rodzin), z tytułu niepełnosprawności (w 2017r. - 129 rodzin, w 2018r. – 154 rodziny), z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (w 2017r. – 43 rodziny, natomiast w 2018r. – 83 rodziny) oraz z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (w 2017r. – 73 rodziny, w 2018r. – 87 rodzin). Wzrosła również liczba osób ubiegających się o przyznanie pomocy z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (w 2017r. – 6 osób, w 2018r. – 12 osób). Nieznaczny spadek klientów, których dotyczy problem ubóstwa oraz przemocy w rodzinie stanowi nadal ważną przesłankę decydującą o przyznaniu pomocy.

Osoby z problemem **niepełnosprawności stanowią 57,46%** ogółu korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej. Obserwowany jest **wzrost** ilości osób **długotrwanie chorych** w stosunku do roku poprzedniego o **51,81%**. Podstawową pomoc wobec osób i rodzin całkowicie niezdolnych do pracy, przy braku dochodu, bądź przy bardzo niskich dochodach, stanowią **zasilki stałe**. Osoby niepełnosprawne oraz długotrwanie chore mają ograniczone możliwości zarobkowania na rynku pracy. Udzielanie świadczeń pieniężnych tej grupie odbiorców - z wyłączeniem osób kwalifikujących się do zasiłków stałych - jest ograniczona z uwagi na dochody przekraczające kryterium ustawowe. Działania pomocowe obejmują więc najczęściej przyznawanie usług opiekuńczych (w tym specjalistycznych) a w wyjątkowych sytuacjach, jeśli pozwala na to kondycja finansowa ośrodka, również specjalną pomoc finansową na dofinansowanie do zakupu leków oraz zaspokojenie innych niezbędnych potrzeb bytowych.

Rodziny dotknięte problemem **ubóstwa** stanowią **54,85%** korzystających (osoby i rodziny ze spełnionym kryterium dochodowym), natomiast problem **bezrobocia** dotyczy **33,58%** badanej populacji. Jednym z działań aktywizujących osoby bezrobotne są programy przygotowujące do pracy między innymi poprzez działania reintegracji zawodowej, które mają sprzyjać kształtowaniu aktywnych postaw oraz przywróceniu zdolności pełnienia ról zawodowych i społecznych. Porównanie liczby korzystających z pomocy społecznej na podstawie wyżej wymienionych przesłanek na przestrzeni ostatnich 3 lat pozwala na wysunięcie wniosku, iż nie następuje radykalny spadek tej kategorii klientów.

Poniżej zamieszczona tabela przedstawia dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy dotyczące bezrobocia rejestrowanego dla Gminy Białe Błota. Zebrane dane potwierdzają, iż bezrobocie pozostaje na względnie stałym poziomie.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy na dzień 31 grudnia każdego roku zarejestrowanych było:

Tabela Nr 4. Zestawienie osób bezrobotnych z terenu Gminy Białe Błota zarejestrowanych w PUP na przestrzeni 2017 – 2018 r.

Wyszczególnienie	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Bezrobotni ogółem	393	359	360
Bezrobotni długotrwale	167	150	172
Bezrobotni z prawem do zasiłku	68	57	64
Bezrobotni niepełnosprawni	31	31	33

Źródło: Dane statystyczne pozyskane z PUP w Bydgoszczy

W 2018 r. Ośrodek objął pomocą społeczną następujące typy rodzin:

Tabela Nr 5. Typy gospodarstw domowych objętych pomocą w 2018 roku

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
	OGÓŁEM	
Rodziny Ogółem (łącznie z pracą socjalną)	395	939
o liczbie osób : 1	162	162
2	90	180
3	48	144
4	50	200
5	31	155

6 i więcej	14	98
w tym (z wiersza 1) rodziny z dziećmi ogółem	147	621
o liczbie dzieci		
1	41	129
2	58	228
3	29	140
4	7	39
5	7	43
6	4	32
7 i więcej	1	10
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM	48	170
o liczbie dzieci		
1	20	52
2	14	45
3	6	26
4 i więcej	8	47
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW OGÓŁEM	118	198
o liczbie osób		
1	62	62
2	41	82
3	12	36
4 i więcej	3	18

Źródło: Sprawozdania roczne MRPiPS-03-R.

Analiza rodzin beneficjentów pomocy społecznej według składu gospodarstw domowych wskazuje, że najliczniejszą grupę stanowią gospodarstwa jednoosobowe – 41,01% ogółu. Drugą grupę pod względem liczebności stanowią rodziny z dziećmi – 37,22% ogółu gospodarstw domowych, (z czego 12,15 % stanowią rodziny niepełne). Rodziny emerytów i rencistów objętych pomocą stanowią ok.30 % środowisk.

2.2. Zadania pomocy społecznej

Pomoc społeczna polega w szczególności na :

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- 2) pracy socjalnej,
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych,
- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb (art.15).

Warto w tym miejscu dodać, że podstawowym zadaniem pracownika socjalnego jest szczegółowe rozeznanie sytuacji osoby i rodziny zwracającej się o pomoc oraz na podstawie wywiadu środowiskowego stworzenie holistycznej diagnozy. Opracowana diagnoza jest punktem wyjściowym do skonstruowania długofalowego planu pracy z osobą/rodziną.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie oceny zasobów w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 13) dożywianie dzieci;
- 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;

- 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy należy ponadto:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 4) opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
- 5) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 6) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

4. Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom zagrożonym handlem ludźmi;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 7) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

W związku z powyższym Ośrodek realizował zadania pomocy społecznej w różnych formach na przykład:

- a) udzielano pomocy osobom bezdomnym - 10 osób, w tym kierowano do noclegowni oraz pokrywano koszty pobytu - 4 osoby
- b) prowadzono dożywianie dzieci i młodzieży realizujących obowiązek szkolny oraz dzieci uczęszczających do żłobków i przedszkoli - 95 osób

- c) organizowano wypoczynek zimowy oraz letni dla dzieci młodzieży w formie półkolonii - 128 osób
- d) osobom starszym, chorym, niepełnosprawnym przyznana została pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych - 41 osób
- e) kierowano osoby niepełnosprawne do Środowiskowego Domu Samopomocy w Cielu - 35 osób
- f) kierowano i opłacono pobyt niepełnosprawnych dzieci w ośrodku wsparcia funkcjonującym na terenie Bydgoszczy - 3 osoby
- g) opłacano koszty pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej - 15 osób
- h) udzielano pomocy w formie poradnictwa specjalistycznego - 69 rodzin (187 osób w rodzinach), interwencji kryzysowej - 44 rodziny (153 osoby w rodzinach) i pracy socjalnej - 396 rodzin (939 osób w rodzinach).

2.3. SZCZEGÓŁOWE DANE STATYSTYCZNE.

Liczba wydanych decyzji z zakresu pomocy społecznej - ogółem 1 965 :

- zasiłki stałe - 49 decyzji
- zasiłki okresowe - 215 decyzji
- zasiłki celowe - leki - 93 decyzje
- zasiłki celowe - odzież, obuwiu - 72 decyzje
- zasiłki celowe - opłaty mieszkaniowe - 171 decyzji
- zasiłki celowe - opał - 137 decyzji
- zasiłki celowe - remonty - 3 decyzje
- zasiłki celowe, pozostałe - 139 decyzji
- zasiłki celowe specjalne – 204 decyzje
- schronienie, nocleg - 8 decyzji (w noclegowni przebywały 4 osoby bezdomne)
- zasiłki celowe - zdarzenie losowe - 5 decyzji (dot. pożaru budynków gospodarczych w miejscowości Lipniki, w tym wydano 2 decyzje odmowne – rodzaj sprawy nie kwalifikował do udzielenia pomocy w tej formie)
- program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (w tym: zasiłki celowe, posiłki dla dzieci) - 558 decyzji
- usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze (w tym w ramach prac społecznie - użytecznych) - 155 decyzji
- domy pomocy społecznej (odpłatność) - 35 decyzji / dot. 15 osób /
- przyznawanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych - 8 decyzji
- zobowiązania do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń - 4 decyzje
- zastosowanie ulg w postaci rozłożenia na raty spłaty kwot świadczeń podlegających zwrotowi z tyt. nienależnego pobrania - 0 decyzji
- odstąpienia od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń - 0 decyzji
- kierowanie do Środowiskowego Domu Samopomocy w Cielu - 72 decyzje
- zasiłki celowe - żywność oraz posiłki - 15 decyzji (poza realizacją programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania")

- kierowanie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do ośrodka wsparcia na terenie Bydgoszczy - 22 decyzje (w tym decyzje kierujące i decyzje w sprawie ustalenia odpłatności za pobyt – 3 osoby).

2.4. Realizacja zadań w ramach pracy socjalnej

Praca socjalna należy do zadań własnych samorządu gminnego o charakterze obligatoryjnym i jest świadczeniem niepieniężnym. Jest świadczona osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód i nie wymaga wydania decyzji przez organ pomocy społecznej. Praca socjalna jest działalnością mającą na celu wspieranie osób i rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

W 2018 roku udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej ogółem 395 rodzinom. W ramach pracy socjalnej podejmowane są działania mające na celu poprawę jakości życia osób i rodzin poprzez np. zachęcanie do samodzielności w podejmowaniu działań, do ponoszenia odpowiedzialności za siebie, informowanie o przysługujących uprawnieniach, wspieranie w uzyskiwaniu świadczeń, kierowanie do instytucji, które mogą być pomocne w rozwiązaniu określonego problemu, pomoc w redagowaniu pism i wniosków, ale także budowanie poczucia własnej wartości i godności.

2.5. Pomoc dla osób bezdomnych

Jedną z przyczyn korzystania z pomocy społecznej jest bezdomność. Obok udzielania świadczeń, pomoc kierowana do osób bezdomnych obejmuje między innymi zabezpieczenie schronienia w placówkach przeznaczonych dla osób bezdomnych oraz współpracę z innymi podmiotami oraz inicjowanie akcji pomocowych adresowanych do osób bezdomnych. W ubiegłym roku przyznano świadczenia z pomocy społecznej 10 osobom bezdomnym. Potrzeby zgłaszane przez środowiska z występującym problemem bezdomności zaspokajano m.in. poprzez udzielenie pomocy finansowej na zakupienie odzieży, obuwia, leków, środków czystości, posiłku itp. Świadczone pomoc w uzyskaniu statusu osoby bezrobotnej, obejmowano ubezpieczeniem zdrowotnym, zasięgano konsultacji lekarskich i motywowano do podjęcia leczenia. Kontynuowano aktywizację zawodową osób bezdomnych poprzez realizację prac społecznie-użytecznych w gminie Białe Błota odpowiednio do umiejętności i predyspozycji osób zainteresowanych. Dzięki realizacji tego zadania osoby bezdomne świadczyły szereg prac porządkowych na rzecz gminy, mając jednocześnie możliwość uzyskiwania własnego dochodu.

Tabela Nr 6. Liczba osób bezdomnych znajdujących się na terenie Gminy Białe Błota w latach 2016-2018

ROK 2016		ROK 2017		ROK 2018	
16 osób bezdomnych		15 osób bezdomnych		10 osób bezdomnych	
W schronisku	Poza schroniskiem	W schronisku	Poza schroniskiem	W schronisku	Poza schroniskiem
4	10	6	9	3	7

Źródło: opracowanie własne GOPS

Z doświadczeń pracowników OPS oraz z diagnozy środowiska wynika, że bezdomność występująca w naszej gminie to w głównej mierze tzw. bezdomność z wyboru, która jest przejawem patologii indywidualnej przez odrzucenie powszechnie respektowanych wzorów obyczajowych, co zbiega się z problemami zdrowotnymi, w tym związanymi z uzależnieniami, brakiem oparcia i pomocy ze strony rodziny zaniedbania, zaniedbaniami w sferze zawodowej oraz mieszkaniowej.

W okresie zimowym pracownicy socjalni Ośrodka we współpracy z Policją i Ochotniczą Strażą Pożarną, sołtysami podejmowali wspólne działania interwencyjne w celu zabezpieczenia potrzeb osób bezdomnych, które przebywały na ulicach, przystankach autobusowych, ogródkach działkowych, pustostanach itp. Tego typu akcje są szczególnie ważne w okresach występowania niskich temperatur powietrza a ich celem jest m.in. ochrona zdrowia i życia osób bezdomnych.

2.6. Alternatywne formy zatrudnienia

W 2017 r. w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy zarejestrowano 360 osób bezrobotnych z terenu naszej gminy (Tabela nr 4). Z pomocy Ośrodka skorzystało 90 rodzin z występującym problemem bezrobocia (Tabela nr 3).

Głównym celem programu realizowanego we współpracy z PUP w Bydgoszczy jest reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz działania zmierzające do zapewnienia jego uczestnikom bezpieczeństwa socjalnego, aktywizacji zawodowej i pomocy w osobistym rozwoju. Podstawą realizacji programu jest porozumienie zawierane rokrocznie, pomiędzy Gminą Białe Błota, a Starostą Bydgoskim reprezentowanym przez Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy. Ośrodek prowadził rekrutację osób do programu oraz całość dokumentacji związanej z przebiegiem prac społecznie użytecznych. Zapotrzebowanie i zainteresowanie podopiecznych ośrodka tego typu pracami jest wyższe od możliwości PUP, który corocznie określa liczbę miejsc pracy w ramach PSU, które będzie finansować w ramach przydzielonego budżetu. Z tej formy wsparcia w 2018 r. skorzystało 5 osób. Osoby te instytucjach funkcjonujących na terenie gminy wykonywały prace w charakterze robotnika gospodarczego i opiekunki domowej.

Osoby skierowane do prac społecznie użytecznych wykonywały pracę w wymiarze nieprzekraczającym 10 godzin tygodniowo i 40 godzin miesięcznie. Wynagrodzenie za pracę wynosiło 8,10 zł za godzinę do miesiąca maja, natomiast od czerwca stawka godzinowa wynosiła 8,30 zł. Koszt prac społecznie użytecznych wyniósł ogółem 7 482,20 zł, z czego refundacja z PUP wyniosła 4 489,32 zł (60% ogółu kosztów programu).

Ponadto w roku ubiegłym 1 osoba odbywała staż zawodowy w GOPS w Białych Błotach na stanowisku pomoc administracyjna. Całość wynagrodzenia sfinansowana została przez PUP.

III. WYPŁACONE ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ

3.1. Zasilki i pomoc w naturze

Świadczenia pomocy społecznej są zróżnicowane, niektóre z nich mają charakter obligatoryjny, a inne fakultatywny. Każdy rodzaj świadczenia ma ustawowo określone przesłanki będące podstawą ich przyznania. W 2018 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białych w zrealizował następujące świadczenia pieniężne:

Zasiłek stały i składka zdrowotna

Został wypłacony 32 osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, w tym w większości osobom samotnym – 28 osobom. Prawo do ubiegania się o zasiłek stały mają osoby legitymujące się znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, które spełniają kryterium dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej. Zasiłek przyznawany jest w wysokości różnicy pomiędzy kryterium dochodowym, a posiadanym dochodem.

Składka zdrowotna opłacana była za 31 osób pobierających zasiłek stały, które nie posiadały ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu.

Tabela Nr 7. Wydatkowanie zasiłków stałych oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne przy zasiłku w 2018 roku.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Koszt świadczeń
Zasiłki stałe - ogółem	32	328	178 687 zł
Składki na ubezpieczenie zdrowotne (przy zasiłku stałym)	31	326	16 023 zł

Źródło: Dane GOPS ze sprawozdania MRPiPS-03, SKŁ-ZDR

Zasiłek okresowy

Przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie. Jest świadczeniem o charakterze obligatoryjnym. Ustawa o pomocy społecznej szczegółowo określa wysokość zasiłków okresowych. Kwota zasiłku okresowego stanowi różnicę między kryterium dochodowym, a posiadanym dochodem, z tym że zasiłek nie może być niższy od 50% tej różnicy, jednak nie mniejszy niż 20,00 zł.

Tabela Nr 8. Realizacja zasiłków okresowych w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018
Liczba rodzin	92	97	74
Liczba świadczeń	354	367	265
Kwota świadczeń (w zł)	122 173	124 002	85 000

Źródło: sprawozdania GOPS w Białych Błotach

Tabela Nr 9. Zasiłki okresowe w 2018 r.

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł.)
Zasiłki okresowe ogółem:	74	265	85 000
w tym przyznane z powodu:	x	x	x
bezrobocia	47	162	54 975
długotrwałej choroby	7	21	5 189
niepełnosprawności	7	16	4 034
inne powody	13	66	20 802

Źródło: sprawozdania GOPS w Białych Błotach

Zasiłek celowy

W celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy. Może on być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu opału, żywności, leków i leczenia, odzieży i obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, dofinansowanie do kosztów uregulowania opłat mieszkaniowych, a także kosztów pogrzebu. Do otrzymania zasiłku celowego uprawnione są również osoby lub rodziny, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, bądź klęski żywiołowej lub ekologicznej. W tego rodzaju przypadkach świadczenie to może być przyznane niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi. Jeśli osoba lub rodzina marnotrawi przyznane świadczenia, celowo je niszczy lub korzysta w sposób niezgodny z przeznaczeniem, bądź marnotrawi własne zasoby finansowe, może nastąpić ograniczenie świadczeń lub odmowa ich przyznania.

Specjalny zasiłek celowy

Specjalny zasiłek celowy jest bezzwrotnym świadczeniem przyznawanym w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających określone w ustawie kryterium. Odbiorcami tej formy pomocy są najczęściej osoby starsze, które posiadają zazwyczaj niskie świadczenia emerytalne lub rentowe, których wysokość przekracza jednak kryteria określone w ustawie. W 2018 roku wypłacono zasiłki celowe specjalne na kwotę 93 000 zł dla 124 rodzin.

Tabela Nr 10. Realizacja zasiłków celowych (w tym specjalnych) w latach 2016 - 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Koszt świadczeń*
Rok 2018	238	469 843
Rok 2017	263	484 655
Rok 2016	256	516 089

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

(* na koszt świadczeń składa się: zasiłek celowy, zasiłek celowy specjalny, zasiłek wypłacany w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”)

W celu przeciwdziałania marnotrawieniu przyznanych środków lub wydawania niezgodnie z przeznaczeniem (celem, na który przyznano zasiłek) część osób, głównie nadużywających alkoholu nie otrzymywało pomocy w gotówce, lecz realizowało ją w sklepach spożywczych oraz realizowało recepty w aptece na terenie gminy.

Sprawienie pogrzebu

Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Sprawienie pogrzebu odbywa się zgodnie z wyznaniem zmarłego. Dotyczy osób, które nie były ubezpieczone i nie pozostawiły masy spadkowej, nie miały rodziny lub rodzina nie była w stanie sprawić pochówku z uwagi na trudną sytuację finansową.

W ubiegłym roku nie poniesiono wydatku na ten cel.

Udzielenie schronienia

Podstawowym świadczeniem, z którego korzystają osoby bezdomne, zwłaszcza w okresie zimowym, jest zapewnienie schronienia. Osoby bezdomne z terenu gminy kierowane były do schroniska funkcjonującego w ramach Kujawsko - Pomorskim Stowarzyszeniu Pomocy Bliźniemu "Judym" w Kołaczkowie. Decyzje kierujące wydano 3 mężczyznom. Jedna osoba bezdomna korzystała ze wsparcia Stowarzyszenia "Dom Pomocna Dłoń" w Błońsku. Dwie osoby znalazły schronienie w mieszkaniu interwencyjnym w miejscowości Murowaniec. Pozostałe osoby bezdomne (7 osób) wynajmowały pokoje na terenie gminy lub zamieszkiwały u znajomych. Opłata za pobyt osób bezdomnych w schroniskach w minionym roku wyniosła 37 763 zł.

Wynagrodzenie za sprawowanie opieki i kurateli nad osobami ubezwłasnowolnionymi

Obowiązek ten wynika z art. 53 a ustawy o pomocy społecznej oraz z ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznawane jest przez sąd właściwy ze względu zamieszkania osoby podlegającej opiece, a w przypadku braku miejsca jej zamieszkania – sąd miejsca jej pobytu. Przyznawanie wynagrodzenia przez sąd wynika stąd, że wykonuje on stały nadzór nad sprawowaniem opieki i w związku z tym dysponuje wiedzą o dochodach i majątku podopiecznego.

W 2018 roku GOPS wypłacił wynagrodzenie za sprawowanie opieki nad 3 osobami całkowicie ubezwłasnowolnionymi 1 opiekunowi. Na ten cel otrzymano środki z dotacji celowej z budżetu państwa.

Od 2017 r. wypłata wynagrodzenia z tytułu sprawowania opieki realizowana jest również w odniesieniu do kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych, na mocy postanowienia sądu. W związku z występującymi wątpliwościami legislacyjnymi tutejszy ośrodek wystąpił o stanowisko do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Bydgoszczy w tym zakresie. Otrzymano interpretację potwierdzającą prawo kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych do w/w wynagrodzenia ze środków własnych gminy (nie z dotacji celowej, jak ma to miejsce w przypadku opisanym wyżej). W związku z powyższym 6 kuratorom wypłacono wynagrodzenie w łącznej wysokości 24 360 zł ze środków własnych gminy.

Tabela Nr 11. Wynagrodzenie należne z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd

Rok	Liczba opiekunów	Liczba osób objętych opieką	Wydatek (dotacja celowa)	Liczba opiekunów	Liczba osób objętych opieką	Wydatek (środki własne gminy)
2017	1	3	10 800	6	6	33 890
2018	1	3	10 798	6	6	24 360

Źródło: opracowanie własne GOPS.

3.2. Decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białych Błotach wydaje decyzje na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz. U. z 2018r. poz. 1510 z późn. zm.) w związku z upoważnieniem Kierownika GOPS do wydawania decyzji dotyczących potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.

Z potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie ww. ustawy na okres 90 dni mogą korzystać:

- osoby nieubezpieczone,
- osoby posiadające obywatelstwo polskie,
- osoby posiadające miejsce zamieszkania na terytorium RP,
- osoby, które spełniają kryterium dochodowe obowiązujące w pomocy społecznej, co do których nie stwierdzono dysproporcji pomiędzy dochodem a rzeczywistą sytuacją majątkową.

Wydanie przedmiotowej decyzji poprzedza postępowanie analogiczne jak w przypadku przyznawania świadczeń z pomocy społecznej, a więc niezbędne jest przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego. W wyniku tego wywiadu ustala się, czy dana osoba spełnia wymogi ustawowe i czy możliwe jest potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W 2018 r. w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej wydano 8 decyzji administracyjnych.

3.3. Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020

Strategicznym celem programu było ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia oraz osób dorosłych: samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.

Pomoc w formie posiłku, ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego przyznana była bezpłatnie osobom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty 792,00 zł (528 zł kryterium dochodowe dla osoby w rodzinie x 150%), a dla osoby samotnie gospodarującej 1 051,50 zł (701 zł kryterium dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej x 150%). Rada Gminy Białe Błota podjęła uchwałę w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego do 150 % dla osób i rodzin, które ubiegały się o te formę pomocy.

Program był elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- wsparcia finansowego gmin w wypełnieniu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy poziomu życia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

W ramach programu wsparcia udzielano w szczególności:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,
- osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym.

Tabela Nr 12. Realizacja programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2016 – 2018.

RODZAJ POMOCY	ROK 2016		ROK 2017		ROK 2018	
	Środki własne	Dotacja rządowa	Środki własne	Dotacja rządowa	Środki własne	Dotacja rządowa
	/w zł/	/w zł/	/w zł/	/w zł/	/w zł/	/w zł/
Koszt Programu Ogółem	309 935		283 223		260 133	
	123 974	185 961	114 023	169 200	104 053	156 080
Pomoc w formie posiłku	29 187	43 781	27 223	39 000	25 453	38 180
Pomoc w formie zasiłku celowego	94 787	142 180	86 800	130 200	78 600	117 900

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Pomoc w formie dożywiania przyznawano na podstawie przeprowadzonego wywiadu środowiskowego, tj. na zasadach określonych w Uchwale Rady Ministrów o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz w ustawie o pomocy społecznej.

Dożywianie prowadzone było w placówkach oświatowych na terenie gminy (żłobki, przedszkola, szkoły) oraz poza Gminą Białe Błota (głównie na terenie miasta Bydgoszcz) w przypadku dzieci kontynuujących edukację poza miejscem zamieszkania oraz dzieci uczęszczających do szkół specjalnych.

Posiłek dla dzieci i młodzieży zapewniany był w formie pełnego obiadu. Tą formą pomocy objęto 95 dzieci (44 rodziny).

W przypadku braku możliwości zapewnienia posiłku przyznawano pomoc finansową w formie zasiłku celowego z przeznaczeniem na zakup posiłku lub żywności. Pomoc w tej formie otrzymało 168 rodzin (446 osób w tych rodzinach). **Średni koszt jednego świadczenia pieniężnego w 2018 roku wyniósł 255,19 zł, natomiast posiłku – 6,27 zł.**

IV. REALIZACJA ZADAŃ W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

4.1. Asystentura rodzinna

W 2018 r. Ośrodek kontynuował realizację specjalistycznej pracy socjalnej w zakresie asysty rodzinnej. Realizacja zadań z zakresu asysty rodzinnej stanowi odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby korzystających z pomocy Ośrodka mieszkańców naszej gminy. Celem świadczenia usług jest poprawa sytuacji życiowej rodzin w trudnej sytuacji rodzinnej, w tym w szczególności stworzenie optymalnych warunków służących wychowywaniu dzieci i pokonywaniu bieżących problemów, nabycie i doskonalenie umiejętności społecznych rodziców i zwiększenie kompetencji rodzicielskich. Adresaci usługi to rodziny, w których dominującym problemem są trudności opiekuńczo – wychowawcze z dziećmi, gotowe do rozwiązywania swojej trudnej sytuacji i współpracujące z pracownikiem socjalnym, posiadające zasoby pozwalające rozwiązać zidentyfikowane problemy przy wykorzystaniu posiadanych możliwości i zasobów, w szczególności zagrożone wykluczeniem społecznym oraz umieszczeniem dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt. 1 w/cyt. ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny. Podstawowym założeniem Programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tej funkcji poprzez pracę z rodziną i zapewnienie wsparcia w prawidłowej opiece i wychowaniu dzieci.

Praca z rodziną winna być połączona z jej własną aktywnością. Organizując różnorodne formy pomocy na rzecz rodziny wieloprotblemowej, należy konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Stąd podstawowym założeniem opracowanego Programu jest wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić swoją rodzinę.

Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza rozwiązania problemu rodziny. Ze względu na więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany oraz praca prowadząca do stworzenia prawidłowych warunków rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej i jego powrót do domu z placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Odbiorcami programu są rodziny doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez nadzór kuratora lub umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Pomoc na rzecz rodzin, którą w ramach niniejszego Programu oferuje GOPS oraz partnerzy jest nakierowana w pierwszej kolejności na wykorzystywanie zasobów własnych rodziny, a pomoc ze strony instytucji jest uruchamiana dopiero wtedy, kiedy rodzina nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać występujących problemów.

Usługa w zakresie asysty rodzinnej była realizowana na terenie gminy przez 2 odpowiednio przygotowanych asystentów rodziny. Asystenci w czasie wspólnych działań z członkami rodziny pomagali w codziennej organizacji dnia, pokazywali jak sprawnie wykonywać obowiązki domowe, opiekować się i wychowywać dzieci. Doradzali jak zarządzać budżetem domowym. Informowali o sposobie działania instytucji, szczególnie placówek wsparcia rodziny i dziecka, a także wyjaśniali jak wypełniać dokumentację oraz realizować sprawy urzędowe.

Podjmowali kontakty z pracownikami szkół, przedszkoli, sądów, poradni, przychodni, policji i innych instytucji. Motywowali rodziców do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i znalezienia pracy.

Celem nadrzędnym ich pracy było bezpieczeństwo dzieci. Zdarza się, że zachowania destrukcyjne rodziców zagrażają bezpośrednio zdrowiu i życiu dzieci. Rodzic w porozumieniu z asystentem pracuje nad zmianą. Nie każda rodzina chce i potrafi skorzystać z tej formy wsparcia. Niemniej jednak asystentura winna być rozumiana jako forma wsparcia a nie przymusu.

Celem głównym pracy asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodzinę takiego poziomu stabilności życiowej i odpowiedzialności za własne życie, który pozwala jej, o ile to możliwe, na samodzielne funkcjonowanie i wychowywanie dzieci.

Pracownicy realizujący zadania z zakresu asysty rodzinnej objęli wsparciem 33 rodziny (w ujęciu rotacyjnym) tj. 156 osób w rodzinach.

Szczegółowe sprawozdanie z realizacji „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Białe Błota na lata 2016-2018” za rok 2018 przedstawialiśmy odrębnie w marcu bieżącego roku. Sprawozdanie zostało przyjęte Uchwałą RGK.0007.45.2019 z dnia 26 marca 2019 r.

4.2. Piecza zastępcza:

Zgodnie z art. 191 ust. 8 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, GOPS w Białych Błotach zobowiązany jest do ponoszenia części wydatków ze względu na umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej albo w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W pieczy zastępczej umieszczonych było 15 dzieci (w tym 1 dziecko umieszczone w 2018 r.)

w tym:

- w pieczy rodzinnej – 8 dzieci
- w placówkach opiekuńczo-wychowawczych – 7 dzieci.
- 24 dzieci było zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej.

Łączny koszt pobytu dzieci w pieczy wyniósł 120 328,52 zł.

Asystenci rodziny podejmowali różne działania, wspierające rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, w tym między innymi mające na celu edukację rodziny, zarówno w zakresie zwiększania kompetencji rodzicielskich, jak i dotyczące higieny, zdrowego odżywiania, sposobów spędzania czasu z dzieckiem czy też gospodarowania budżetem domowym.

Ważnym elementem działań asystentów rodziny były działania motywujące członków rodziny – zarówno w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych, poszukiwania zatrudnienia czy podjęcia leczenia odwykowego. Istotnym elementem współżycia społecznego są kontakty z różnymi osobami i podmiotami życia publicznego w tym między innymi współpraca ze szkołami, kuratorami, czy innymi instytucjami. I tu także rodziny mogły liczyć na wsparcie. Często okazywało się, że potrzebna jest między innymi pomoc przy napisaniu pisma urzędowego, podania czy życiorysu.

Rodziny uzyskiwały wsparcie asystentów przy rozwiązywaniu problemów bieżących, codziennych. Uczono rodziny sztuki mediacji poprzez wspólne omawianie problemów na forum rodziny, niwelowania konfliktów w celu poprawy relacji w rodzinie. Nierzadko jednak niezbędna była koordynacja działań rodziny obejmująca opracowywanie i nadzór nad realizacją planu pracy z rodziną. W przypadku potrzeby udzielenia pomocy psychologicznej, członków rodzin kierowano do specjalistów.

Efektywność w/w działań zależała jednak od wielu czynników, w tym między innymi – od: chęci czy braku chęci współpracy ze strony rodzin, zbyt dużej demoralizacji rodzin, roszczeniowej postawy i wyuczonej bezradności, złego sposobu pojmowania celu oferowanej pomocy i konieczności zmiany postaw w rodzinie, oporu i strachu przed zmianą, dziedziczności nieprawidłowych wzorców postępowania, zaburzeń psychicznych i agresywnej osobowości, czy też upośledzenia rodziców lub brak motywacji rodzin do zmiany.

4.3. Świadczenie „Dobry start”

Od 1 lipca 2018r. zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U z 2018r. poz. 1061) realizujemy nowe zadanie. Świadczenie „Dobry start” przysługuje bez względu na dochód raz w roku w wysokości 300,00 zł w związku z rozpoczęciem roku szkolnego, do ukończenia przez dziecko 20 roku życia lub do ukończenia 24 roku życia w przypadku, kiedy dziecko jest niepełnosprawne.

Tabela Nr 13. Świadczenie „Dobry start” (Program „300+”)

Forma pomocy	Liczba świadczeń	Kwota wydatku ogółem	Wysokość świadczenia (w zł.)
„Dobry start”	3 420	1 026 000 zł	300,00 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

4.4. Wsparcie rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

W 2018 r. kontynuowano działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, podejmowane w oparciu o ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 29 lipca 2005 r. oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieskie Karty”. Wszystkie osoby i rodziny, u których wszczęto procedurę, stały się automatycznie adresatami tych działań. Osobom, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą, udzielono wsparcia psychologicznego, prawnego, rodzinnego oraz socjalnego.

W celu rozwiązania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie do pracy w rodzinie dotkniętej przemocą powoływane były grupy robocze, które podejmowały działania zgodne z zadaniami określonymi w ustawie. W skład grup roboczych wchodził przedstawiciele GOPS, policji dzielnicowi, oświaty, ochrony zdrowia, kuratorzy sądowi oraz specjaliści mogący udzielać pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie.

Tabela Nr 14. Liczba osób objętych pomocą Zespołu i grup roboczych

Liczba osób objętych pomocą Zespołu i grup roboczych		
ogółem		206
w tym kobiety	ogółem	64
	w tym niepełnosprawne	9
	w tym starsze	8
w tym mężczyźni	ogółem	60
	w tym niepełnosprawni	5
	w tym starsi	3
w tym dzieci	ogółem	82
	w tym niepełnosprawne	3

Tabela Nr 15. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w 2018 r.

Liczba rodzin wobec których została wszczęta procedura „Niebieskie Karty” w 2018 roku		
ogółem		44
liczba powołanych grup roboczych		44
liczba osób objętych pomocą grup roboczych		
ogółem		155
w tym kobiety	ogółem	49
	w tym niepełnosprawne	7
	w tym starsze	7
w tym mężczyźni	ogółem	44
	w tym niepełnosprawni	5
	w tym starsi	3
w tym dzieci	ogółem	62
	w tym niepełnosprawne	1

Tabela Nr 16. Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa		
ogółem		155
w tym	medycznego	26
	psychologicznego	18
	prawnego	23
	socjalnego i rodzinnego	155
	terapeutycznego	16

Tabela Nr 17. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty

Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty		
liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart - A”	ogółem	46
	w tym przez Policję	32
	w tym przez przedstawicieli oświaty	4
	w tym przez przedstawicieli ochrony zdrowia	1
	w tym przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2
	w tym przez przedstawicieli pomocy społecznej	7
liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta - C” przez członków grupy roboczej		45
liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta - D” przez członków grupy roboczej		29

Tabela Nr 18. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w 2018 r.

liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w 2018 roku	58
liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w 2018 r.	44
liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w 2017 r.	13
liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w 2016 r.	1

Tabela Nr 19. Ilość zawiadomień do organów ścigania

Ilość zawiadomień do organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 § 1 kk	
ogółem	14
w tym złożonych przez Zespół lub grupę roboczą	7
w tym przez osobę pokrzywdzoną	7
sprawy umorzone w 2018 roku	6
sprawy zakończone wyrokiem skazującym w 2018 roku	3
ilość osób osadzonych w 2018 roku	1
sprawy w toku	10

Tabela Nr 20. Izolacja osoby stosującej przemoc w rodzinie

Izolacja osoby stosującej przemoc w rodzinie	
ogółem o nakazie opuszczenia lokalu	4
w tym przez Sąd Wydział Cywilny (art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie)	0
w tym przez Prokuraturę	4
w tym przez Sąd Wydział Karny	0
ogółem o zastosowaniu środków zapobiegawczych w postaci zakazu zbliżania /kontaktowania/dozór policji	4
ilość wyroków eksmisyjnych dla osób stosujących przemoc	0
zakaz zbliżania wydane przez Sąd Wydział Karny	2

Jak każdego roku czynnikiem determinującym problem przemocy w rodzinie w Gminie Białe Błota był alkohol: rok 2018 (30 przypadków), rok 2017 (34 przypadki), rok 2016 (32 przypadki). Poza tym odnotowano wzrost przypadków stosowania przemocy w rodzinach, których dotyczyły takie problemy jak: zdrada małżeńska lub partnerska, problemy opiekuńczo – wychowawcze z dziećmi, migracja jednego z członków rodziny i rozluźnienie więzi oraz brak porozumienia rodziców dot. wychowywania dzieci (w 2018 r. 20 przypadków; w 2017 r. 11 przypadków).

W roku 2018 zaobserwowano znaczny wzrost procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w rodzinach, w których osobami doświadczającymi przemocy były bezpośrednio dzieci. W roku 2017 odnotowano 4 przypadki, a w roku 2018 aż 12 takich przypadków. Z analizy dokumentów i obserwacji rodzin wynika, iż zjawisko to związane jest z zaburzeniami zachowania dzieci w następstwie występowania chorób lub uzależnienia od telefonów. Rodzice reagowali na negatywne zachowania dzieci przemocą. Po skierowaniu do specjalistów i wdrożeniu terapii lub farmakoterapii sytuacja się normowała i nastąpiła znacząca poprawa w życiu rodziny. Ponadto rodzice z tego typu problemami kierowani byli do specjalistów w celu nabycia umiejętności funkcjonowania z dzieckiem stwarzającym problemy opiekuńczo - wychowawcze.

W liczbie wypełnianych formularzy „Niebieskie Karty” przodowali policjanci oraz pracownicy pomocy społecznej. Natomiast w 2018 roku został odnotowany wzrost w liczbie kart przekazywanych przez przedstawicieli oświaty.

Szczegółowe sprawozdanie z realizacji opisywanego zadania przedstawione zostało przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego Wójtowi Gminy Białe Błota w miesiącu styczniu br, zgodnie z obowiązkiem nałożonym ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

V. SYSTEM WSPARCIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Do najważniejszych problemów ludzi starszych i niepełnosprawnych należy samotność i poczucie nieprzydatności. Prowadzą one do stopniowej marginalizacji i wykluczenia ze społeczności lokalnej. Przesłaniem niesionej przez ośrodek pomocy było zapobieganie temu zjawisku, zwłaszcza wśród osób samotnych. Umożliwienie prawidłowego funkcjonowania podopiecznych ośrodka w środowisku i klimacie domowym to istota usług opiekuńczych. Większość beneficjentów nie dopuszcza możliwości spędzenia schyłku swojego życia w obcym miejscu. Opiekunki w większości są osobami z wieloletnim doświadczeniem w pracy z osobami niepełnosprawnymi i starszymi. Niejednokrotnie akceptacja ze strony podopiecznych jest tak duża, że traktowane są jak najbliżsi członkowie rodziny, a w przypadku osób samotnych często stają się nieformalnymi członkami rodziny. Istotną sprawą przy realizacji pomocy i opieki na rzecz potrzebującego jest poszanowanie godności osobistej, traktowanie z szacunkiem i poszanowaniem każdego człowieka.

W 2018 roku ośrodek ściśle współpracował z rodzinami, dążąc do maksymalnego ich zaangażowania w organizację opieki dla niepełnosprawnych beneficjentów. Współpraca miała zapewnić maksymalną kompensację malejącej wraz z wiekiem samodzielności zaspokajania potrzeb oraz ograniczanie barier społecznych.

Katalog wykonywanych usług dostosowany był do indywidualnych potrzeb każdego podopiecznego, tak aby realizacja usług była zgodna z faktycznymi potrzebami w środowisku chorego oraz z możliwościami ośrodka.

5.1 Usługi opiekuńcze

Pomoc w formie usług opiekuńczych przysługuje osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi mogą być przyznane również osobie, która ma rodzinę, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni i zstępni nie mogą takiej opieki zapewnić.

Podstawą świadczenia wszystkich rodzajów usług jest decyzja administracyjna określająca: miejsce i okres świadczenia usług, rodzaje czynności wykonywanych w ramach usług, łączny czas wykonywania usług oraz wysokość i termin wnoszenia odpłatności. Liczba godzin dziennie oraz liczba dni w tygodniu, w których świadczone są usługi jest określona indywidualnie, w zależności od sytuacji i potrzeb danej osoby/rodziny.

Odpłatność za usługi opiekuńcze określała tabela odpłatności zawarta w Uchwale Nr XXXIII/371/2009 Rady Gminy Białe Błota z dnia 28 maja 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od odpłat za świadczone pomoc w formie usług oraz tryb ich pobierania.

Tabela Nr 21. Realizacja zadań w formie usług opiekuńczych w 2016 -2018 roku.

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń (godzin)	Koszt ogółem	Liczba rodzin
Rok 2016	21	4 774	59 036	21
Rok 2017	27	5 008	72 027	27
Rok 2018	25	3 847	69 368	37

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Zabezpieczając pomoc w formie usług opiekuńczych zauważamy, że wzrasta liczba podopiecznych z ciężkimi stanami chorobowymi, wymagających opieki w formie pielęgnacji chorego w łóżku wraz z toaletą przeciwoleżynową, karmieniem, bądź asystowaniem przy spożywaniu posiłków, rehabilitacją i usprawnieniem zaburzonych funkcji organizmu. Są to osoby ze znacznymi niedowładami po udarach mózgu, wylewach, stanach po złamaniach zwłaszcza kości szyjki udowej i innymi schorzeniami w tym ciężkimi stanami onkologicznymi, neurologicznymi, powodującymi znaczną niepełnosprawność i trudności w codziennym funkcjonowaniu, zwłaszcza w ostatnim etapie życia.

Usługi świadczone były przez opiekunki w domu klienta, na podstawie pisemnej decyzji administracyjnej i obejmowały niesienie pomocy w czynnościach dnia codziennego, takich jak np.: sprzątanie, pranie, gotowanie posiłków, robienie zakupów, palenie w piecu, czy organizowanie wizyt lekarskich.

5.2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, kwalifikacje osób je świadczących, warunki i tryb pobierania opłat określa rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r. Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.).

Usługi te obejmują czynności polegające na uczeniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia oraz pielęgnacji, jako wspierania procesu leczenia.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone były przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje do wykonywania zawodu. Osoby świadczące specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi posiadają co najmniej półroczny staż w jednej z następujących jednostek:

- 1) szpitalu psychiatrycznym,
- 2) jednostce organizacyjnej pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 3) placówce terapii lub placówce oświatowej, do której uczęszczają dzieci z zaburzeniami rozwoju lub upośledzeniem umysłowym,
- 4) ośrodka terapeutyczno – edukacyjno – wychowawczym,
- 5) zakładzie rehabilitacji,
- 6) innej jednostce, świadczącej specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane były w ramach zadań zleconych i obejmowały usługi świadczone na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania.

W ramach realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych prowadzona była terapia behawioralna, w szczególności w środowiskach z występującym autyzmem, indywidualne zajęcia o charakterze rehabilitacyjnym, terapia logopedyczna, sensoryczna i pedagogiczna, rehabilitacja ruchowa, zajęcia uspołeczniające i poszerzające umiejętności społeczne.

Tabela Nr 22. Realizacja zadań w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2016 -2018 roku.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń (godzin)	Koszt ogółem	Liczba rodzin
Rok 2016	15	2 145	90 766	15
Rok 2017	15	2 388	105 003	15
Rok 2018	16	2 990	149 366	16

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

5.3. Pobyty w Domach Pomocy Społecznej

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Osobę kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego albo zgody sądu na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w domu, ustala w zależności od jego zasięgu, wójt/ burmistrz/ prezydent, starosta lub marszałek województwa i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym nie później niż do dnia 31 marca każdego roku.

Obowiązani do wnoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

- 1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – przy czym ww. osoby i gmina nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.

W oparciu o obowiązujące przepisy opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70 % swojego dochodu. Jeżeli więc nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą członkowie rodziny zobowiązani do alimentacji (małżonek, zstępni i wstępni). W przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300 % kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina.

W 2018 r. w domach pomocy społecznej przebywało 15 osób. Koszt pobytu osób umieszczonych w domach pomocy społecznej wyniósł 377 171 zł.

Tabela Nr 23. Zestawienie wydatków poniesionych za pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2016-2018.

Rok	Osoby przebywające w DPS	Koszt pobytu
2016	9	157 483
2017	9	245 569
2018	15	377 171

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Z roku na rok wzrastają wydatki Ośrodka opłacenie kosztów pobytu mieszkańców gminy w DPS. Wzrost wydatków w tym rozdziale wynika głównie ze wzrostu kosztów utrzymania w placówkach za osoby nieposiadające dostatecznych dochodów, z których ponosiłyby pełną odpłatność.

Jako gmina nie mamy wpływu na koszt utrzymania w DPS, ponieważ to starostowie danego powiatu, co roku ustalają miesięczny koszt utrzymania w DPS, a gmina zobowiązana jest do ponoszenia odpłatności zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

Obserwujemy wzrost liczby osób starszych, samotnych, o niskich dochodach, które nie mogą liczyć na pomoc najbliższej rodziny lub w ogóle jej nie mają. W związku z tym zapotrzebowanie na tego typu świadczenia z roku na rok wzrasta z uwagi na starzenie się społeczeństwa i migrację ludzi młodych.

5.4. Centrum Integracji i Rehabilitacji „REVITA”

Celem „REVITY” jest niesienie pomocy osobom niepełnosprawnym – szczególnie najuboższym mieszkańcom naszej gminy. „REVITA” stanowi bardzo ważne narzędzie w pracy pracowników socjalnych ośrodka z niepełnosprawnym klientem i jego rodziną. stanowi również istotne ogniwo w szeroko rozumianym procesie rehabilitacji społecznej i zawodowej. Usługi świadczone przez CIiR „REVITA” są nieodpłatne, dlatego też kierowane są w pierwszej kolejności do podopiecznych GOPS. Zakres świadczonych usług przez CIiR „REVITA”: poradnictwo społeczne i zawodowe dla osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin, w tym udzielanie informacji o przysługujących uprawnieniach. Ponadto świadczymy porady i pomoc w wypełnianiu wniosków w zakresie właściwego orzecznictwa i wskazań w odniesieniu do rehabilitacji zawodowej i społecznej; dowóz niepełnosprawnych, podopiecznych GOPS /w szczególności osób samotnych, ubogich i nie posiadających własnego środka transportu/ na konsultacje lekarskie, zabiegi rehabilitacyjne, zabiegi chemioterapii, na posiedzenia komisji Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz przewóz do szpitala np. psychiatrycznego, zakładu opiekuńczo – rehabilitacyjnego, do Powiatowego Urzędu Pracy, domu pomocy społecznej, dowóz części uczestników WTZ na zajęcia itp. /dotyczy to osób mogących podróżować w pozycji siedzącej/; prowadzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i pomocniczego - dysponujemy następującym sprzętem: laski ergonomiczne, laski z regulacją wysokości, kule rehabilitacyjne łokciowe dla dorosłych i dzieci różnego typu, balkoniki rehabilitacyjne, chodziki 4, 3, i 2 kołowe, materace przeciwoślizgowe, w tym zmiennociśnieniowe, materace rehabilitacyjne do ćwiczeń, wózki inwalidzkie, łóżka rehabilitacyjne, dowóz sprzętu rehabilitacyjnego i pomocniczego do miejsca zamieszkania osoby niepełnosprawnej /z wyłączeniem łóżek rehabilitacyjnych, gdyż nie posiadamy samochodu towarowego/; pomoc w organizowaniu usług opiekuńczo - gospodarczych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej; diagnoza struktury społeczeństwa naszej gminy pod kątem niepełnosprawności i występujących potrzeb. Łącznie z pomocy CIiR „REVITA” skorzystało 66 osób. Na prowadzenie "REVITY" wydatkowano kwotę 116 877,63 zł, w tym 60 106 zł przeznaczono na zakup auta Dacia Dokker. Samochód służy do realizacji zadań podejmowanych w ramach działalności „REVITY”.

VI. ŚWIADCZENIA RODZINNE, ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZE I FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białych Botach realizuje zadania w zakresie świadczeń rodzinnych, zasiłków dla opiekunów, rządowego programu „Dobry start”, jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu - Program "Za Życiem", świadczeń z funduszu alimentacyjnego, jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

6.1. Świadczenia rodzinne

Świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy,
- 3) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- 4) świadczenie rodzicielskie
- 5) świadczenie „Dobry start”
- 6) jednorazowe świadczenie „za życiem”.

Realizacja świadczeń rodzinnych w okresie od 1 stycznia 2018 do 31 grudnia 2018 roku przedstawiała się następująco:

Tabela Nr 24. Zestawienie wydatków poniesionych na wypłatę świadczeń rodzinnych w 2018 r.

Forma pomocy	Liczba świadczeń	Kwota wydatku ogółem	Wysokość świadczenia (w zł.)
Zasiłek rodzinny	9 329	1 096 223	Od 1 listopada do 31 października 2018r. wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie: <ul style="list-style-type: none"> • 95,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia, • 124,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia, • 135,00 zł na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami art.5 ust.3 ustawy (złotówka za złotówkę)	1 264	62 198	
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka (becikowe)	135	135 000	1 000,00 zł
Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	275	107 169	400,00 zł

Samotnego wychowywania dziecka	502	100 166	193,00 zł na dziecko, plus 80,00 zł dla dziecka z orzeczoną niepełnosprawnością lub znacznym stopniem niepełnosprawności, nie więcej niż 386,00 zł na wszystkie dzieci
Wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 521	144 495	95,00 zł na trzecie i następne dzieci
Kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego	615	64 590	<ul style="list-style-type: none"> • 90,00 zł dla dziecka do 5 roku życia, • 110,00 zł dla dziecka powyżej 5 roku życia
Rozpoczęcie roku szkolnego	523	52 300	100,00 zł
Podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1 088	76 216	<ul style="list-style-type: none"> • 113,00 zł z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania • 69,00 zł w przypadku zamieszkiwania w miejscowości, w której znajduje się szkoła

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Tabela Nr 25. Wyplacone świadczenia opiekuńcze, w tym:

Forma pomocy	Liczba świadczeń	Kwota wydatku ogółem	Wysokość świadczenia (w zł.)
Zasiłek pielęgnacyjny	4 501	712 237	153,00 zł w okresie od 1.01.do 31.10.2018, a w okresie od 1.11.2018.do 31.12.2018-184,42zł
Świadczenie pielęgnacyjne	968	1 422 053	1 477,00 zł
Specjalny zasiłek opiekuńczy	206	106 797	520,00 zł w okresie od 1.01.2018 do 31.10.2018 a w okresie od 1.11.2018r.-620,00zł
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (dot. świadczenia pielęgnacyjnego i SZO)	759	258 759	27,52 % kwoty wypłaconego świadczenia
Składki na ubezpieczenie zdrowotne (od SZO)	103	4 106	9 % kwoty wypłaconego świadczenia

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Tabela Nr 26. Świadczenia rodzicielskie

Forma pomocy	Liczba świadczeń	Kwota wydatku ogółem	Wysokość świadczenia (w zł.)
Świadczenie rodzicielskie	411	370 038	1 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Od maja 2014 roku GOPS realizuje zadanie jakim jest przyznawanie i wypłata zasiłków dla opiekunów, czyli dla osób, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do tego świadczenia.

Realizacja zasiłków dla opiekunów w okresie 1 stycznia 2018 do 31 grudnia 2018 roku przedstawiała się następująco:

Tabela Nr 27. Zasiłki dla opiekunów osób niepełnosprawnych

Forma pomocy	Liczba świadczeń	Kwota wydatku ogółem	Wysokość świadczenia (w zł.)
Zasiłek dla opiekuna	94	50 280	520,00 zł w okresie od 1.01.2018 do 31.10.2018 a w okresie od 1.11.2018r.- 620,00zł
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	68	8 922	27,52 % kwoty wypłaconego świadczenia
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	54	2 457	9 % kwoty wypłaconego świadczenia

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

6.2. Świadczenie wychowawcze

Od 1 kwietnia 2016 roku Ośrodek realizuje ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. W ramach realizacji ustawy przyznawane jest świadczenie wychowawcze, które wynosi 500 zł miesięcznie na dziecko. W stosunku do drugiego i kolejnych dzieci w rodzinie, świadczenie wychowawcze przyznawane w roku ubiegłym było związane ze spełnieniem kryterium dochodowego:

- w stosunku do pierwszego dziecka kryterium dochodowe wynosiło 800 zł na osobę w rodzinie
- w przypadku, gdy w rodzinie wychowywane było dziecko niepełnosprawne – 1 200 zł na osobę w rodzinie.

Realizacja świadczeń wychowawczych w okresie od 1 stycznia 2018 do 31 grudnia 2018 roku przedstawiała się następująco:

Tabela Nr 28. Świadczenia wychowawcze (Program „Rodzina 500+”)

Forma pomocy	Liczba świadczeń	Kwota wydatku ogółem	Wysokość świadczenia (w zł.)
Świadczenie wychowawcze	28 330	14 163 270	500,00 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

6.3. Jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000,00 zł – „Za życiem”

Od 1 stycznia 2017 r., z tytułu urodzenia dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, przysługuje prawo do jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000,00 zł, przyznane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (Dz. U. z 2016r. poz. 1860). Świadczenie przysługuje bez względu na osiągnięte dochody.

Tabela Nr 29. Jednorazowe świadczenie „Za życiem”

Forma pomocy	Liczba świadczeń	Kwota wydatku ogółem	Wysokość świadczenia (w zł.)
Świadczenie „Za życiem”	4	16 000	4 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

6.4. Fundusz alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Świadczenie przysługuje do ukończenia przez osobę uprawnioną 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyżej niż 500,00 zł.

Realizacja świadczeń z funduszu alimentacyjnego w okresie od 1 stycznia 2018 do 31 grudnia 2018 roku przedstawia się następująco:

Tabela Nr 30. Świadczenia z Funduszu alimentacyjnego

Forma pomocy	Liczba świadczeń	Kwota wydatku ogółem	Wysokość świadczenia (w zł.)
Fundusz alimentacyjny	115	632 395	458,00

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

GOPS w Białych Błotach realizuje w ramach ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów zadania w zakresie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych.

W stosunku do części dłużników trwa postępowanie mające na celu ustalenie organu właściwego dłużnika lub stwierdzono, iż nie istnieje organ właściwy do przeprowadzenia postępowania wobec dłużnika alimentacyjnego, ponieważ przebywa on w areszcie śledczym, zakładzie karnym lub poza granicami RP.

W celu zwiększenia skuteczności egzekucji, GOPS współpracuje m.in. z biurami informacji gospodarczej. Dłużnicy, których zaległość przekracza 6 miesięcy wpisywani byli do Krajowego Rejestru Długów. W wyniku prowadzonego postępowania w 2018 roku od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano kwotę **177 868 zł.**

VII. ŚWIETLICA SOCJOTERAPEUTYCZNA „MALGOSIA” ORAZ OŚRODKI WSPARCIA I INTEGRACJI

7.1. Świetlica socjoterapeutyczna „Malgosia” w Cielu

Świetlica funkcjonuje w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. w Gminie Białe Błota.

Na przestrzeni 2018 r. w zajęciach organizowanych w świetlicy wzięło udział 60 dzieci, w tym w wieku przedszkolnym tj. od 3 do 5 roku życia, dzieci w wieku szkoły podstawowej oraz dorastająca młodzież ucząca się w szkole podstawowej i średniej. Część uczestników zajęć to członkowie rodzin objętych pomocą przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białych Błotach.

Zajęcia w świetlicy odbywały się z podziałem na dwie grupy wiekowe: „Klub Malucha” - dzieci najmłodsze w wieku od 3 do 5 lat i grupa mieszana – dzieci i młodzież szkolna. Świetlica czynna była od poniedziałku do czwartku w godzinach od 11.00 do 18.00 oraz w piątek od 13.00 do 18.00.

Program realizowany w świetlicy uwzględniał zainteresowania, potrzeby, oczekiwania, możliwości odbiorców. Podczas codziennych zajęć z dziećmi znalazły się między innymi formy pracy indywidualnej i grupowej oraz elementy zabawowe, poznawcze, twórcze, ruchowe, plastyczne, teatralne. Wychowawca by zachęcić uczestników zajęć stosował zróżnicowane form, jak i metod pracy. Zajęcia przebiegały zgodnie z opracowanym i zatwierdzonym przez kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach programem. Organizowane zajęcia miały charakter:

- profilaktyczny,
- edukacyjny,
- opiekuńczy,
- kompensacyjno – wyrównawczy,
- integracyjny,
- poznawczy.

W czasie zajęć „Klubu Malucha” dzieci uczyły się przede wszystkim za pomocą zabawy. Wychowawca wykorzystywał ich naturalne predyspozycje. Stwarzane były sytuacje sprzyjające odkrywaniu świata, pobudzaniu do myślenia przyczynowo - skutkowego. Poprzez zabawę maluchy uczyły się między innymi nazw roślin, zwierząt, owadów, instrumentów muzycznych, krótkich wierszyków, piosenek, poznawały pory roku, kształty, kolory, dni tygodnia, nazwy miesięcy. Była wdrażana i utrwalana nauka czynności dnia codziennego (np. wyrabianie nawyku mycia rąk, buzi, czyszczenia zębów po posiłku, samodzielnego wiązania sznurowadeł, ubierania i rozbierania się podczas wyjścia na spacer, sprzątanie miejsca zabawy). Dzieci poznawały podstawowe zwroty grzecznościowe podnoszące ich kulturę osobistą.

Istotnym elementem pracy z dziećmi i młodzieżą była współpraca z ich rodzicami. W świetlicy podejmowane były działania aktywizujące rodziców, starsze rodzeństwo, dziadków do czynnego udziału w życiu świetlicy. Rodzice zapraszani byli do udziału w integracyjnych warsztatach, pokazach, uroczystościach, spotkaniach okolicznościowych, występach artystycznych. Wspólnie spędzony czas był czasem budowania relacji rodzic - dziecko, zacieśniania i rozwijania więzi rodzinnych, podtrzymywania tradycji.

Otrzymano wsparcie od osób prywatnych oraz firm w postaci przekazania materiałów dydaktycznych na potrzeby świetlicy: słowników, encyklopedii, książek, w tym lektur szkolnych, kolorowanek. Przekazano również zabawki, artykuły papiernicze oraz gry edukacyjne.

Wszyscy uczestnicy zajęć w świetlicy objęci byli nieodpłatnym dożywianiem. Posiłki dla dzieci serwowane były w formie drugiego śniadania („Klub Malucha”) oraz podwieczorka, dania obiadowego (grupa starsza). Posiłki obejmowały różnorodne produkty mleczne, zbożowe oraz warzywa i owoce, które urozmaicały dietę podopiecznych. Dzięki temu dzieci poznały smaczne i zdrowe smaki. W każdy piątek, w czasie integracyjnych zajęć kulinarnych przygotowywane były przez dzieci posiłki. Uczestnicy pogłębiały swoją wiedzę i praktykę kulinarną oraz uczyli się nakrywania do stołu, kulturalnego spożywania posiłków.

7.2. Ośrodek Wsparcia i Integracji „Kruszyna” w Kruszynie Krajeńskim

W 2018 roku na zajęcia organizowane w Ośrodku Wsparcia i Integracji „Kruszyna” w Kruszynie Krajeńskim łącznie udział wzięły 62 osoby w tym dzieci w wieku przedszkolnym (od 3 do 5 lat) oraz dzieci i młodzież w wieku szkoły podstawowej.

Zajęcia realizowane były w dwóch grupach wiekowych. Najmłodsze dzieci uczęszczały na zajęcia „Klubu Malucha” cztery razy w tygodniu tj. od wtorku do piątku. Zajęcia dla dzieci i młodzieży szkolnej odbywały się od wtorku do piątku w godzinach od 15.00 do 18.00 oraz w sobotę od 10.00 do 15.00.

W czasie zajęć „Klubu Malucha” dzieci bawiły się ucząc. Na miarę swoich możliwości zdobywały nowe umiejętności, rozwijały indywidualne potrzeby, zainteresowania, ciekawość i wyobraźnię. Poprzez uczestnictwo w zajęciach manualnych, intelektualnych i ruchowych maluchy uczyły się komunikacji między sobą, bycia i współpracy w grupie rówieśniczej. Atrakcyjna oferta zajęć przygotowana była w taki sposób, aby poprzez zabawę kształtować, wydobywać mocne cechy dzieci, doskonalić uwagę i umiejętności wzrokowo – motoryczne. Zajęcia realizowane były tematycznie. Dzieci poznały między innymi pory roku, kolory, kształty, dni tygodnia, nazwy zwierząt, roślin, a także wzmacniały i uczyły się wykonywania czynności dnia codziennego.

Zajęcia dla dzieci i młodzieży szkolnej odbywały się zgodnie ze stałym harmonogramem dnia tj. rozpoczynały od odrabiania zadań domowych (pomocy indywidualnej w nauce i utrwalaniu szkolnych wiadomości), a kończyły na zajęciach wspierających wielostronny rozwój. Do istotnych celów, które stawiał sobie wychowawca w pracy z dziećmi należało: wyrównywanie braków w nauce, rozwój osobowości dzieci, zapewnienie bezpiecznego, pożytecznego czasu, promowanie zdrowego stylu życia, wyrabianie pozytywnych cech charakteru (bezinteresowność, szczerowość, współczucie, życzliwość, pracowitość i inne), kształtowanie umiejętności współpracy w grupie, dbania o tradycję i zwyczaje związane z regionem, krajem, wzmacnianie więzi rodzinnych, pokoleniowych, rówieśniczych.

Istotnym elementem działalności ośrodka w Kruszynie Krajeńskim zarówno dla uczestników, jak i wychowawcy była współpraca z rodzicami, mieszkańcami sołectwa.

Wychowawca otrzymywał pomoc podczas przygotowań uroczystości integracyjnych, drobne upominki dla uczestników zajęć (słodycze, artykuły papiernicze, dekoracyjne). Poza tym rodzice, dziadkowie chętnie uczestniczyli w integracyjnych warsztatach kulinarnych, uroczystościach okolicznościowych, zajęciach organizowanych w ośrodku.

Ponadto w ciągu roku, raz w tygodniu oraz według bieżących potrzeb odbywały się warsztaty socjoterapeutyczne. Zajęcia polegały na tym, że dzieci brały udział w sytuacjach społecznych, podczas których uczyły się właściwego zachowania. Te zachowania powodowały odreagowanie napięć emocjonalnych i ułatwiały przyswajanie umiejętności społecznie akceptowanych. Dzieci i młodzież chętnie brały w nich udział.

Przez cały rok wszyscy uczestnicy zajęć w ośrodku objęci byli bezpłatnym dożywianiem. Codziennie dzieci otrzymywały posiłek, który był urozmaicony, podawany w formie drugiego śniadania dla dzieci z „Klubu Malucha” lub podwieczorka, dania obiadowego dla dzieci i młodzieży szkolnej.

Podobnie jak w poprzednich latach ośrodek kontynuował współpracę z Kujawsko – Pomorskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Minikowie, która polegała na wspólnej organizacji warsztatów florystycznych, rękodzieła.

W ramach współpracy z Sołtysem i Radą Sołecką Kruszyna Krajeńskiego ośrodek udostępniany był na zebrania wiejskie, spotkania informacyjne dla mieszkańców, uroczystości okolicznościowe („Mikołajki”). Wspólnie z sołectwem zorganizowana była między innymi uroczystość „Dnia Dziecka”. Sołectwo zapewniło dodatkowe atrakcje dla dzieci (słodycze, nagrody, zamki dmuchane, suchy basen).

W 2018 roku ośrodek użyczany był w ramach podpisanej umowy seniorom zamieszkującym teren Kruszyna Krajeńskiego zrzeszonym w nieformalnym kole „Kwiat Kruszyny”. W ramach tej umowy na terenie ośrodka organizowane były spotkania, warsztaty dla seniorów oraz zajęcia w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku. W ciągu roku ośrodek był również wynajmowany osobom prywatnym na zorganizowanie uroczystości rodzinnych.

W ubiegłym roku wsparcia na rzecz ośrodka udzieliły indywidualne osoby, głównie rodzice uczestników zajęć oraz firmy prywatne przekazując między innymi słowniki, książki edukacyjne, encyklopedie, zabawki, kolorowanki, artykuły papiernicze, gry edukacyjne, lektury szkolne.

7.3. Ośrodek Wsparcia i Integracji „Jagódka” w Trzcińcu

W zajęciach, warsztatach i spotkaniach organizowanych na terenie Ośrodka Wsparcia i Integracji „Jagódka” w Trzcińcu udział wzięły 33 osoby. W tym dzieci w wieku przedszkolnym, szkolnym, a także mieszkańcy Trzcińca, głównie seniorzy.

Ośrodek otwarty był od wtorku do piątku w godzinach popołudniowych tj. od 15.00 do 18.00 oraz w sobotę od 10.00 do 15.00. Wyjątek stanowiły warsztaty, spotkania okolicznościowe gdzie godziny otwarcia i zamknięcia świetlicy ulegały zmianie.

W ośrodku realizowane były zajęcia dostosowane do aktualnych potrzeb lokalnego środowiska. W związku z niewielką liczbą dzieci szkolnych zamieszkujących teren objęty działaniami ośrodka większą uwagę skierowano na seniorów. Do udziału w zajęciach zaproszono również dzieci w wieku przedszkolnym. Wychowawca realizując program brał w szczególności pod uwagę wiek, możliwości oraz predyspozycje dzieci i seniorów. Naszym celem było zachęcanie do pożytecznego zagospodarowania wolnego czasu, zmotywowanie starszych mieszkańców do wyjścia z domu, a także szeroko rozumiana integracja społeczna. Ważnym celem również był rozwój zainteresowań, uzdolnień oraz odkrywanie ukrytych zdolności uczestników. Ponadto mieszkańcy podczas organizowanych uroczystości mieli okazję by bliżej się poznać, a przede wszystkim mogli poczuć się ważną częścią społeczności. Zajęcia realizowane były między innymi w formie warsztatów, spotkań, uroczystości, wyjazdów.

Wybrane spotkania integracyjne dla mieszkańców zorganizowane były we współpracy z Panią Sołtys oraz Radą Sołecką Trzcińca. Rada zabezpieczyła częściowo poczęstunek na spotkaniach oraz pomogła w zaproszeniu uczestników.

Uczestnicy zajęć każdego dnia mieli zapewniony nieodpłatny posiłek w formie podwieczorka, bądź dania obiadowego. Posiłki przygotowywane były wraz z uczestnikami w ramach integracyjnych zajęć kulinarnych.

W 2018 roku ośrodek kontynuowała współpracę z Gminnym Centrum Kultury w Białych Błotach w zakresie zawartej umowy o współpracy. W ramach wspólnych działań zorganizowane zostały liczne warsztaty rękodzieła oraz spotkania integracyjne na rzecz mieszkańców.

7.4. Ośrodek Wsparcia i Integracji „Malina” w Murowańcu

Na zajęcia do Ośrodka Wsparcia i Integracji „Malina” uczęszczało 55 dzieci. Ośrodek czynny był od poniedziałku do czwartku w godzinach od 11.00 do 18.00 oraz w piątek od godziny 13.00 do 18.00. Zajęcia skierowane były zarówno do najmłodszych mieszkańców Murowańca - dzieci w wieku od 3 do 5 lat, które skupione były w grupie „Klub Malucha” jak i do dzieci i nastolatków.

Zajęcia realizowane były zgodnie z wcześniej opracowanym i zatwierdzonym przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach programem. Wychowawca przygotowując program brał pod uwagę między innymi wiek, potrzeby, predyspozycje, a także zainteresowania i oczekiwania uczestników. Do głównych celów, które zaplanowano na 2018 rok i zrealizowano należały: pomoc w nauce, wszechstronne wspomaganie rozwoju, profilaktyka, zagospodarowanie czasu pozalekcyjnego, rozwijanie zainteresowań dzieci, kształtowanie prawidłowych postaw prozdrowotnych, pielęgnowanie tradycji ludowych i związanych ze świętami, wyrabianie i wzmacnianie pozytywnych cech charakteru. Ponadto integracja dzieci, rodziców oraz lokalnej społeczności. Poprzez udział w zajęciach dzieci i nastolatki uczyli się współpracy w grupie, konstruktywnego myślenia, poszerzali wiedzę i horyzonty myślowe, utrwalali czynności dnia codziennego, zdobywali nowe umiejętności i doświadczenia pozwalające na korzystniejsze funkcjonowanie.

Dzieci w czasie spotkań „Klubu Malucha” uczestniczyły w zajęciach manualnych, ruchowych, edukacyjnych. Poznawały rówieśników i uczyły się komunikacji między sobą. Zajęcia odbywały się w formie zabawy dostosowanej do wieku i możliwości uczestników. Program przygotowany był w taki sposób, aby wykorzystać naturalny potencjał dzieci, a także aby zachęcić do poznawania świata w różnorodny sposób, wieloma zmysłami. Dzieci uczyły się poszanowania zasad panujących w grupie i ośrodku, wzmacniały czynności dnia codziennego.

Każdy uczestnik zajęć w ośrodku objęty był darmowym dożywianiem. W ramach zajęć dzieci pod nadzorem wychowawcy przygotowywały smaczne i zdrowe posiłki w formie II śniadania, podwieczorka lub dania obiadowego. Dużym zainteresowaniem cieszyły się integracyjne zajęcia kulinarne, gdzie dzieci mogły wykazać się swoimi kulinarnymi umiejętnościami oraz zdobyć nową wiedzę sztuki przyrządzania potraw.

Podobnie, jak w latach ubiegłych, tak i w 2018 roku ośrodek podtrzymywał współpracę z Kołem Przyjaciół Murowańca i okolic „Murowianka” oraz Sołtysiem miejscowości Murowaniec. Członkowie Koła, Rady Sołectkiej i sołtys uczestniczyli w spotkaniach i uroczystościach okolicznościowych. W ramach podpisanej umowy bezpłatnie udostępniano pomieszczenia ośrodka w celu organizowania spotkań członków klubu. Ośrodek użyczano sołtysowi i radzie sołectkiej celem ułatwienia kontaktu z mieszkańcami oraz na przeprowadzanie zebrań wiejskich. Ponadto pomieszczenia świetlicy wynajmowane były osobom prywatnym, mieszkańcom Murowańca.

W OWiI realizowany był projekt grantowy „RAZEM” uzyskany od firmy POLOmarket. Dofinansowanie uzyskane było z inicjatywy mieszkanki Murowańca, mamy uczestników zajęć we współpracy z wychowawcą. Panie czynnie zaangażowały się w działania na rzecz OWiI „Malina”. W ramach grantu w październiku 2018r. przeprowadzono szkolenie z udzielenia pierwszej pomocy przed przybyciem służb ratunkowych.

Dodatkową niespodzianką było doposażenie świetlicy „Malina” w kolorowe, małe i duże puffy, na których dzieci mogły odpoczywać i się relaksować. Ponadto również w październiku seniorzy i dzieci uczestniczyli w integracyjnym wyjściu do Teatru Polskiego w Bydgoszczy na spektakl pt. „Kopciuszek”. Zdecydowanie to był udany wieczór obcowania nie tylko ze sztuką i kulturą ale dwóch pokoleń. Podsumowaniem projektu „RAZEM” było integracyjne spotkanie z okazji „Dnia Seniora” podczas, którego odbyły się warsztaty teatru improwizowanego.

W ubiegłym roku wsparcia dla poprawy funkcjonowania ośrodka udzieliły również firmy prywatne przekazując na wyposażenie między innymi książki, lektury szkolne, zabawki, materiały papiernicze, gry edukacyjne.

7.5. Kalendarium imprez zrealizowanych w świetlicy i w ośrodkach wsparcia i integracji

W 2018 roku dzieci, młodzież, ich rodzice, dziadkowie, a także mieszkańcy lokalnej społeczności mieli możliwość uczestniczenia w następujących zajęciach, warsztatach, spotkaniach integracyjnych i okolicznościowych oraz wyjazdach:

- warsztaty socjoterapeutyczne (realizowane były raz w tygodniu)
- uroczystość z okazji „Dnia Babci i Dziadka”,
- integracyjny bal karnawałowy zorganizowany w Gminnym Centrum Kultury w Białych Błotach,
- półkolonie zimowe pod hasłem „*Roztańczone ferie*”,
- integracyjny bal przebierańców dzieci z grupy „Klubu Malucha”, osoby niepełnosprawne ze Środowiskowego Domu Samopomocy w Cielu i Warsztatów Terapii Zajęciowej z Białych Błot,
- integracyjne warsztaty wielkanocne prowadzone przez wychowawcę z OWiI w Murowańcu,
- uroczyste „Śniadanie Wielkanocne”,
- biwaki nocne,
- integracyjne zawody sportowe na boisku „Sobota na sportowo i biegowo” (w spotkaniu udział wzięły dzieci ze Świetlicy Socjoterapeutycznej, Ośrodków Wsparcia i Integracji, rodzice oraz wychowawcy,
- warsztaty z masy porcelanowej – wykonanie upominków dla mam, prowadzone przez wychowawcę z OWiI w Trzcńcu,
- warsztaty scrapbookingowe - wykonywanie kartek okolicznościowych,
- integracyjne spotkanie mam z okazji „Dnia Mamy”,
- spotkanie integracyjne „Dla Niepodległej”, którego organizatorem było Stowarzyszenie Pryzmat Pomocy,
- integracyjny piknik z udziałem dzieci z „Klubu Malucha”, uczestnikami Środowiskowego Domu Samopomocy w Cielu, Warsztatu Terapii Zawodowej w Białych Błotach i Zakładu Aktywności Zawodowej w Białych Błotach,
- integracyjny piknik rodzinny z okazji „Dnia Dziecka” zorganizowany we współpracy z Gminnym Centrum Kultury w Białych Błotach,
- wycieczka najmłodszych dzieci z „Klubu Malucha” do Bielaw na „Ranczo Amadeusza” – obcowania ze zwierzętami i przyrodą, zabawy integracyjne,
- uroczystość podsumowania i zakończenia zajęć „Klubu Malucha” i grup dzieci starszych,
- półkolonie letnie pod hasłem „*Sztuka przetrwania*”,
- integracyjna wycieczka rowerowa do Rodzinnych Ogródków Działkowych w Kruszynie Krajeńskim,

- wycieczka rowerowa do gospodarstwa rolnego w Kruszynie Krajeńskim z okazji „Święta piezzonego ziemniaka”,
- dogoterapia, oddzielne spotkanie dla dzieci z „Klubu Malucha” i grup starszych,
- profilaktyczno – edukacyjne spotkanie policjantki z najmłodszymi uczestnikami zajęć,
- integracyjna zabawa taneczna z okazji „Andrzejek” zorganizowana w OWiI w Kruszynie Krajeńskim z udziałem uczestników ze wszystkich świetlic,
- spotkanie z seniorami z okazji „Dnia Seniora” – umilone artystycznymi występami dzieci,
- integracyjne wyjście do kina z okazji „Mikołajek” na film pt. „Dziadek do orzechów i cztery królestwa”
- udział wzięły dzieci i młodzież ze świetlicy i ośrodków,
- wyjście do teatru Buratino w Bydgoszczy na spektakl pt. „Trzy świnki” – udział wzięły maluchy z najmłodszych grup,
- profilaktyczno – edukacyjne spotkanie dzieci i młodzieży z pracownikiem policji – dzielnicową,
- warsztaty świąteczne – przygotowanie bożonarodzeniowego stroika,
- jasełka,
- „Spotkanie Wigilijne” dla uczestników zajęć, ich rodziców i zaproszonych gości.

VIII. PRZECIWDZIAŁANIE ALKOHOLIZMOWI

Punkt Interwencji Kryzysowej – Rodzinny Punkt Konsultacyjny (PIK-RPK). Osoby wymagające specjalistycznej pomocy kierowane były do psychologa oraz terapeutów ds. uzależnień oraz do radcy prawnego. Udzielenie wsparcia w tej formie następowało po zakwalifikowaniu osób zainteresowanych przez pracowników socjalnych, lekarzy, pracowników świetlicy socjoterapeutycznej. Działalność punktu finansowana była w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Białe Błota.

Finansowano działalność 2 grup terapeutycznych prowadzonych w Łochowie (prowadzona była przy Zespole Szkół im. Jana Pawła II) i w Lisim Ogonie (zajęcia odbywały się w świetlicy wiejskiej). Grupa terapeutyczna w Łochowie realizowała przede wszystkim zadania wychowawcze i przygotowujące je do profilaktyki przeciwalkoholowej w oparciu o specjalistyczne programy, jak np.: program zajęć wychowawczo – profilaktycznych „Spójrz inaczej”, „Drugi elementarz, czyli program siedmiu kroków”, „Profilaktyczno – wychowawczy Program Przeciwdziałania Agresji u dzieci w młodszym wieku szkolnym”. Zajęcia prowadzone w Lisim Ogonie adresowane były w szczególności do grupy dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, w tym dotkniętych problemem współuzależnienia od alkoholu. Kontynuowana była praca o charakterze integracyjnym i psychoedukacyjnym, której celem było wdrażanie kompetencji pracy grupowej oraz, w szerszym rozumieniu - funkcjonowanie w kontekście społecznym.

Konsultacje terapeutyczne i rozmowy motywujące do zmiany dla osób uzależnionych i ich rodzin, edukacja w zakresie picia szkodliwego i ryzykownego oraz rozszerzenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego. Konsultacje psychologa i terapeutów ds. uzależnień prowadzone były w Białych Błotach, Łochowie, Cielu i Murowańcu. Do specjalistów trafiały osoby kierowane przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny, kuratorów społecznych, przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, lekarzy pierwszego kontaktu oraz z własnej inicjatywy. Osobom uzależnionym i członkom ich rodzin udzielano konsultacji i porad psychoterapeutycznych. W procesie motywowania do terapii prowadzono edukację w zakresie uzależnienia, współuzależnienia oraz przeciwdziałania przemocy domowej.

Organizacja zimowisk i półkolonii w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi. W roku ubiegłym w świetlicy socjoterapeutycznej oraz w ośrodkach wsparcia i integracji zorganizowane zostały półkolonie zimowe pod hasłem „*Roztańczone ferie*” oraz półkolonie letnie pod hasłem „*Sztuka przetrwania*”. Ponadto w efekcie porozumienia ze Stowarzyszeniem „Pryzmat Pomocy” w Białych Błotach 10 dzieci pochodzących z rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej uczestniczyło w zimowisku zorganizowanym w miejscowości Murzasichle.

Tabela Nr 31. Wydatki poniesione na działalność PIK - RPK

Wyszczególnienie	Liczba korzystających	Kwota wydatku ogółem
PIK-RPK	266	15 071
Grupy terapeutyczne	23	7 998
Rozszerzenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego	125	49 205
Zimowiska i półkolonie	128	24 994

Źródło: opracowanie własne GOPS.

IX. REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Prowadzenie Warsztatu Terapii Zajęciowej „DĄB”

Warsztat Terapii Zajęciowej "Dąb" przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej jest placówką pobytu dziennego, realizującą zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej. Głównym celem Warsztatu Terapii Zajęciowej „Dąb” jest stwarzanie osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności do podjęcia zatrudnienia. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej ukierunkowana była na ogólny rozwój i poprawę sprawności uczestnika, przygotowania go do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku, a przede wszystkim do podjęcia zatrudnienia w warunkach pracy chronionej lub na otwartym rynku pracy. WTZ "Dąb" działa zgodnie z Ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1172), Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz.U. z 2004 r. Nr 63, poz. 587), Umową Nr 1/2004 z dnia 27 października 2004 r. w sprawie dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych kosztów utworzenia i funkcjonowania Warsztatu Terapii Zajęciowej w Białych Błotach, Programem Warsztatu Terapii Zajęciowej “Dąb” wdrożonym od 1 stycznia 2017 roku.

W okresie sprawozdawczym w zajęciach rehabilitacyjnych warsztatu uczestniczyło 29 uczestników. Umowa zawarta jest na 25 uczestników, jednak ze względu na rotację w roku sprawozdawczym w zajęciach brała udział w/w grupa osób. Na dzień 31 grudnia 2018 r. w zajęciach uczestniczyło 12 kobiet i 13 mężczyzn.

Proces rehabilitacji prowadzony był zgodnie z opracowanym dla każdego uczestnika Indywidualnym Programem Rehabilitacji. Każdy program został utworzony i zweryfikowany na podstawie zgromadzonej dokumentacji, wywiadu, obserwacji oraz działań i zachowania w placówce, szczegółowej punktowej oceny. W programie określone zostały poszczególne sfery i kierunki działań dla każdego uczestnika indywidualnie, stosownie do jego predyspozycji, które to wynikają z posiadanej niepełnosprawności. Programy zawierały wskazania i zalecenia zarówno z zakresu rehabilitacji zawodowej jak i społecznej.

Program pracy uczestników WTZ oraz ich przynależność do grup zadaniowych był uzależniony od stopnia indywidualnych kompetencji i możliwości zarówno w sferze edukacyjnej jak i komunikacyjnej, wynikał z rodzaju i stopnia niepełnosprawności każdego uczestnika WTZ.

Terapia w pracowni dnia codziennego. Zajęcia prowadzone w tej pracowni przygotowywały uczestników do samodzielnego funkcjonowania w codziennym życiu oraz pomogły rozwijać zaradność życiową. Przygotowywały do samodzielności, przyzwyczajały do ciągłego zwracania uwagi na bezpieczeństwo swoje i innych osób. Wyrabiały nawyki posługiwania się przedmiotami i urządzeniami codziennego użytku, dbania o swoje środowisko i higienę osobistą. W ramach tej pracowni były prowadzone :

- zajęcia gospodarstwa domowego, których celem było rozwijanie umiejętności praktycznych dotyczących dbania o czystość i porządek wokół siebie poprzez wykonywanie prostych prac podejmowanych w każdym gospodarstwie, takich jak: sprzątanie, pranie, prasowanie, gotowanie, zmywanie oraz zapoznanie się z urządzeniami przydatnymi w codziennym życiu: odkurzacz, żelazko, pralka, zmywarka, lodówka, mikser, kuchenka mikrofalowa a także poznawanie zasad bezpieczeństwa przy ich użytkowaniu.
- zajęcia kulinarne: miały na celu zwiększyć samodzielność uczestników w przygotowywaniu posiłków. Zajęcia polegały na przygotowaniu różnego rodzaju potraw oraz pieczeniu ciasta, z zachowaniem podstawowych zasad higieny żywienia. Różnorodność potraw była dostosowana do sezonu obfitującego w określone warzywa i owoce oraz do okresów związanych z polską tradycją i kulturą, np. przygotowaniu potraw na święta wielkanocne i bożonarodzeniowe.
- zajęcia samoobsługi w życiu codziennym: wyrabiały podstawowe nawyki dbania o higienę osobistą oraz wytwarzały nawyki prozdrowotne np. modelowanie wizyty u lekarza, zasad zachowania się w sytuacji choroby.

W pracowni dnia codziennego prowadzone były również :

- Trening ekonomiczny – przygotowanie tygodniowego jadłospisu oraz listy zakupów , jak również wydatków z tym związanych
  - nauka odróżniania i liczenia nominałów, planowanie wydatków
  - orientacja w dochodach własnych, oszczędzanie
  - kształtowanie umiejętności dokonywania prostych zakupów : ćwiczenia w używaniu pieniędzy jako środka płatniczego .
- Socjoterapia : praca z grupą, dyskusje, pogadanki, trening rozwiązywania problemów

Zajęcia uzupełniające – trening funkcji poznawczych :

- ćwiczenia manipulacyjne – poprawa sprawności manualnej
- układanki edukacyjne , puzzle
- gry strategiczne
- gry tematyczne
- gry planszowe

Wartości terapeutyczne podejmowanych działań rehabilitacyjnych:

- ćwiczenia w zakresie samoobsługi i higieny osobistej
- trening w zakresie samodzielności w życiu codziennym
- umiejętności odpowiedniego zachowania się, zasady savoir-vivre,
- trening w zakresie wyglądu zewnętrznego
- ćwiczenia w dbaniu o czystość środowiska mieszkalnego.

Terapia w pracowni multimedialnej i technik graficznych. Zajęcia prowadzone w tej pracowni miały na celu rozwijanie takich cech jak: cierpliwość, wytrwałość, dokładność. Wyrabianie nawyku dbania o bezpieczeństwo, zachowania czystości na stanowisku pracy oraz odpowiedzialności za przyjęte do realizacji zadanie. W ramach tej pracowni prowadzone były następujące zajęcia:

- zajęcia informatyczne – służyły zdobywaniu umiejętności związanych z obsługą komputera w życiu codziennym: edycji tekstu, posługiwania się internetem, rozmów za pomocą programu komunikacyjnego, np. Skype, drukowania i przetwarzania dokumentów, pracy w edytorze tekstu Word oraz prac z programem PowerPoint w celu tworzenia prezentacji multimedialnych na wybrany temat. Prowadzona była nauka zapisywania i odczytywania danych na komputerze, zakładania kont mailowych, prowadzenia korespondencji za pomocą internetu. Prowadzony był trening zdobywania potrzebnych informacji za pomocą wyszukiwarek internetowych. W ramach pracowni multimedialnej i technik graficznych prowadzone były następujące zajęcia:

- zajęcia graficzne – wszelkie czynności wykonywane na zajęciach były związane z tworzeniem obrazów graficznych w formie kartek i pocztówek okolicznościowych, tworzeniem grafiki komputerowej do celów projektowych, skanowaniem zdjęć, drukowaniem, kopiowaniem, segregowaniem, przycinaniem, przycinaniem, oprawianiem, składaniem i zszywaniem, sklejanem wcześniej przygotowanego materiału. Zadania miały na celu przekierowanie procesów myślowych w proces twórczy, pobudzający rozwój wyobraźni. Nauka podstawowych czynności związanych z uruchamianiem i obsługą urządzeń poligraficznych i biurowych (maszyny kopiującej, gilotyny, zgrzewarki oraz innych maszyn i narzędzi pomocniczych).

W pracowni Multimedialnej i technik graficznych odbywały się zajęcia z zakresu:

- Ergoterapii – garncarstwo i ceramika (tworzenie naczyń, figurek z gliny oraz szkliwienie), wikliniarstwo
- Arteterapii – rysowanie (kredkami olejnymi, pastelami, ołówkowymi), malarstwo (malowanie farbami plakatowymi, akrylami), sztuki użytkowe (fotografia – obróbka zdjęć w formie elektronicznej), zdobnictwo dekoratorstwo (tworzenie ozdób okolicznościowych zdobienie ich np. metodą decoupage). W zakresie Multimedialnych technik (obróbka szaty graficznej do małych i dużych form dokumentów, redagowanie i przygotowywanie form graficznych do gazetki warsztatowej „Głos Dębu” z wykorzystywaniem Internetu w szukaniu nowych elementów graficznych oraz czcionek.

Wartości terapeutyczne wykonywanych zadań:

- ćwiczenia koncentracji i pamięci
- podnoszenie sprawności ruchowej i manualnej
- ćwiczenia w zakresie dokładności pracy oraz przestrzegania dyscypliny pracy
- ćwiczenia w zakresie samodzielnego planowania, kontrolowania i wykonywania zadań
- trening umiejętności pracy w zespole
- praktyka zawodowa służąca próbie wejścia na rynek pracy.

Terapia w pracowni rękodziela i sztuk plastycznych. Zajęcia prowadzone w tej pracowni miały na celu podtrzymywanie lub wykształcenie umiejętności posługiwania się różnymi narzędziami i materiałami oraz wykorzystania ich w taki sposób, aby stanowiły bodziec do wyrażania twórczej ekspresji. Miały na celu uczenie uczestników nowych technik i wskazywania na możliwość ich łączenia. Zwrócenia uwagi na estetykę, na konieczność dbania o środowisko. Rehabilitacja polegała na nauce umiejętności rzemieślniczo-artystycznych: szycie, malowanie, tkanie, szydełkowanie, wycinanie, filcowanie, wykonywanie ozdób na odzieży, tworzenie biżuterii, bibelotów, maskotek, toreb, nakryć głowy. Zdobywanie umiejętności odpowiedniego doboru materiałów (dla danej czynności) i odpowiedniego ich wykorzystania. Dbanie o porządek w miejscu pracy i przestrzeganie zasad bezpieczeństwa.

• zajęcia krawieckie – miały na celu rozwijanie umiejętności manualnych, ćwiczenie dokładności poprzez wykonywanie form wykroju, krojenie materiału, wycinanie elementów, naukę obsługi maszyn szyjących. Uczestnicy poznali podstawowe techniki czynności krawieckich, w tym: nawlekania nitki na igłę, robienia pętelki, rozpoczynania i zakańczania szycia ręcznego, łączenie dwóch tkanin ścięciem za igłą i na okrętkę, wykonywania prostych ściągów ozdobnych: sznureczek, łańcuszek, krzyżakowy, pętelkowy, dziergany, przyszywanie guzików z dwiema i czterema dziurkami oraz guzików na tzw. „nóżce”, haftek, zatrzasków, ręczne dzierganie dziurek, posługiwanie się taśmą krawiecką.

Prowadzono:

• zajęcia dekoratorskie – służyły zapoznawaniu się z różnorodnymi technikami plastycznymi, które wykorzystywane były następnie w celach zdobniczych. Preferowanymi technikami była florystyka – praca z suszem przyrodniczym jako podstawa teoretyczna i praktyczna do wykonywania kompozycji kwiatowych (wieńców i wiązanek). Aplikacje – filcowe, materiałowe oraz zdobnictwo koralikami, guzikami, pasmanterią koronkową i dekoracje z różnorodnych rodzajów tkanin. Zajęcia miały na celu usprawnienie umiejętności manualnych oraz treningu dokładności i precyzji wykonywanej pracy.

• zajęcia artystyczne – miały na celu rehabilitację zawodową poprzez rozwijanie sprawności manualnej, zapoznawanie uczestników z podstawowymi technikami plastycznymi: malarstwo, rysunek i rzeźba, poznawaniem świata barw, przestrzeni, faktury, linii, plamy, kompozycji oraz rozwijania własnej kreatywności przy wykorzystaniu różnorodnych materiałów. Celem zajęć było pobudzanie wyobraźni i fantazji twórczej, kształtowanie potrzeb estetycznych, a także dokładności, cierpliwości i wrażliwości.

Wartości terapeutyczne:

- trening usprawniania umiejętności manualnych
- zdobywanie umiejętności wykonywania szycia ręcznego i maszynowego
- zdobycie umiejętności posługiwania się narzędziami krawieckimi
- rozwijanie zainteresowań i uzdolnień plastycznych oraz uwrażliwianie na piękno
- zapoznawanie się z narzędziami i materiałami do działań plastycznych
- usprawnienie koordynacji wzrokowo-ruchowej
- trening staranności i koncentracji.

Terapia w pracowni edukacji technicznej. W tej pracowni uczestnicy rozwijali zdolności manualne, orientację przestrzenną oraz koordynację wzrokowo – ruchową podczas wykonywania prostych czynności związanych z obróbką różnorodnych materiałów. Ważne było podnoszenie poziomu zaradności i samodzielności życiowej, osiąganych dzięki przyswajaniu umiejętności, które mogą być przydatne w codziennym życiu, a mianowicie: znajomość posługiwania się narzędziami, elektronarzędziami, umiejętność wykonywania określonych, nieskomplikowanych czynności np. wbijanie gwoździ, wiercenie otworów w ścianie we właściwym miejscu, czy naprawa i renowacja mebli, wyrobów z drewna, jak również malowanie, lakierowanie, nauka właściwego wymiarowania i nanoszenia wymiarów na obrabiany element. Uczestnicy zdobywali umiejętności wykonywania prac porządkowych oraz zagospodarowania terenu zieleni znajdującego się przy WTZ. Podczas wykonywanych prac uczestnicy zwracali uwagę na bezpieczeństwo oraz zapoznawali się z prawidłowym użytkowaniem narzędzi i maszyn, wskazując ewentualne zagrożenia. Rozwijali zdolności manualne podczas wykonywania prostych czynności związanych z obróbką drewna. Zdobyci umiejętności prawidłowej organizacji stanowiska pracy.

Realizowane były:

- zajęcia stolarskie – służyły nauce łączenia ze sobą elementów drewnianych poprzez zastosowanie kleju do drewna lub wkrętów i dopasowywanie odpowiednich kształtów do konstrukcji. Nabywaniu umiejętności rozróżniania drewna, posługiwania się podstawowymi narzędziami stolarskimi niezbędnymi do obróbki i wykonania z drewna różnorodnych elementów dekoracyjnych i przedmiotów użytkowych: tac, pudełek, ramek oraz elementów dekoracyjnych dla potrzeb pozostałych pracowni.
- zajęcia gospodarcze – posłużyły rozwijaniu zespołu umiejętności przy wykonywaniu drobnych napraw sprzętu domowego oraz renowacji drewnianych mebli, przy prowadzeniu prac porządkowych i prac ogrodniczych w środowisku WTZ. Stworzyły możliwość do wykonywania prac ogrodniczych, uczyły posługiwania się narzędziami i sprzętami ogrodniczymi. Poprzez wszelkiego rodzaju prace ogrodnicze uczestnicy zdobywali wiedzę niezbędną w pielęgnacji roślin, dostosowanej do zmieniających się pór roku i warunków atmosferycznych. Wykonując wspólnie zaplanowane zadania, uczestnicy rozwijali swoje umiejętności efektywnej współpracy w grupie
- zajęcia ceramiczne jako nowa technika modelowania różnymi technikami ceramicznymi. Zapoznanie uczestników ze sposobami realizacji obiektu ceramicznego – charakterystyka, funkcje, przeznaczenie ceramiki, związki z innymi dziedzinami sztuki użytkowej i rzemiosła. Charakterystyka i wykorzystanie różnego rodzaju glin. Metody suszenia i zabezpieczania obiektów ceramicznych w czasie pracy. Zdobnictwo w ceramice, sposoby wykończenia powierzchni, szlifowanie, angobowanie, szkliwienie. Przekazanie informacji o sposobach używania narzędzi, przyrządów i przyborów niezbędnych do obróbki gliny. Zajęcia z ceramik służyły do rozwijania umiejętności posługiwania się narzędziami służącymi do obróbki ceramicznej, poznawanie rodzajów gliny, nauka wykonywania naczyń i form ceramicznych. Udzielanie i utrwalanie informacji technicznych na temat obsługi pieca do wypalania ceramiki oraz przestrzegania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy. Planowanie pracy indywidualnej i zespołowej.

Wartości terapeutyczne:

- praktyka zawodowa służąca próbie wejścia na rynek pracy
- ćwiczenia wytrwałości i odpowiedzialności za powierzonego zadania i jego ukończenie
- rozwijanie motywacji i tempa prac
- dbałość o narzędzia pracy
- edukacja ekologiczna

- rozwijanie inwencji twórczej
- usprawnianie motoryki małej
- nauka ekonomicznego wykorzystywania materiałów
- dbałość o narzędzia pracy i nabywanie pewności siebie w posługiwaniu się nimi
- edukacja z zakresu BHP

Terapia w pracowni umiejętności osobistych. Celem działania tej pracowni była nauka samoobsługi w życiu codziennym, przygotowanie do samodzielnego życia na miarę indywidualnych możliwości każdego z uczestników poprzez naukę i doskonalenie kompetencji społecznych, osobistych, komunikacji, rozumienie świata, siebie i innych ludzi. Działanie terapeutyczne, podejmowane w pracowni uwzględniały potrzeby i indywidualne zdolności każdego z uczestników w taki sposób, aby potrafił on wywiązać się z powierzonych mu czynności lub zadań. Uczestnicy zdobywali wiedzę m.in. na temat tego jak zachować się w miejscach publicznych, jak załatwić sprawę w urzędach, jak wysłać list, jak korzystać z planu miasta, czy komunikacji publicznej, a także jak korzystać z miejsc publicznych i dóbr kultury. Treningiem realizowanym w ramach tej pracowni było przygotowanie uczestników do jak najbardziej samodzielnego, świadomego i aktywnego życia w makro i mikro społeczeństwie, jak również pomoc w zdobywaniu umiejętności i ukształtowaniu postaw, które są niezbędne do życia autonomicznego i przejawiania postaw prospołecznych.

Wśród licznych zadań spoczywających na pracowni umiejętności społecznych znajdowały się następujące wartości terapeutyczne:

- nauka poprawnych wypowiedzi z uwzględnieniem zasad umiejętnego czytania i pisania,
- kształtowanie umiejętności z zakresu komunikacji interpersonalnej,
- przygotowanie do pełnienia ról społecznych,
- kształtowanie empatii,
- doskonalenie realizacji w stawianych sobie obowiązkach.

Tabela Nr 31. Harmonogram działań WTZ w 2018 r.

L.P.	TERMIN	OPIS ZADANIA	ORGANIZATOR
1.	12.01.2018	„Karnawał w Dębie” – Integracyjna zabawa karnawałowa.	WTZ „Dąb”
2.	02-05. 02.2018	Szkolenie – Umiejętności społeczne związane z pracą z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym”.	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Bydgoszczy
3.	08.02.2018	II Integracyjny Bal Karnawałowy	ŚDS Ciele i WTZ „Dąb”
4.	14.02.2018	Integracyjna zabawa w pocztę walentynkową.	WTZ „Dąb”
5.	15.02.2018	X Okręgowy Turniej Tenisa Stołowego Osób Niepełnosprawnych.	WTZ „Pelikan” w Szubinie
6.	06.03.2018	Prezentacja stoiska WTZ na I Forum Seniora Gazety Pomorskiej w Bydgoskim Centrum Targowo-Wystawienniczym.	Gazeta Pomorska, Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Prezydent Bydgoszczy

7.	15.03.2018	My też potrafimy. XX VI wystawa rękodzieła artystycznego. Kiermasz wyrobów WTZ	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko- Pomorskiego
8.	21.03.2018	Uczestnictwo w spektaklu operowym "Czarodziejski flet" Wolfganga A. Mozarta.	Opera Nova Bydgoszcz
9.	23.03.2018	Świąteczny Kiermasz Rękodzieła Artystycznego	WTZ „Dąb” ZAZ Białe Błota
10.	27.03.2017	„Śniadanie Wielkanocne” – Integracyjne spotkanie gminnych placówek działających na rzecz osób z niepełnosprawnością z udziałem władz gminy.	WTZ „Dąb” ZAZ Białe Błota ŚDS Ciele Urząd Gminy Białe Błota
11.	10.04.2017	Udział w „Gieldzie Pracy” oraz prezentacja stoiska z wyrobami WTZ.	Bydgoskie Centrum Targowo- Wystawiennicze
12.	15.05.2017	Integracyjna wycieczka do Łodzi. Zwiedzanie miasta, wystawy w EC1 - Leonardo da Vinci - Energia Umysłu, seans w planetarium.	WTZ „Dąb”.
13.	12.06.2017	Integracyjne Warsztaty „Dla Niepodległej” Pierwsza część spotkania odbyła się w sali, gdzie dzięki prezentacjom multimedialnym uczestnicy mieli okazję zapoznać się z polskimi tańcami narodowymi - polonezem, oberkiem, kujawiakiem, krakowiakiem i mazurem oraz poznali tryptyk, namalowany przez Jacka Malczewskiego w 1909 roku, „Prawo, Ojczyzna, Sztuka”. Kolejnym punktem programu było solowe i grupowe śpiewanie pieśni i piosenek patriotycznych. Druga część wydarzenia miała miejsce w plenerze. Uczestnicy mieli okazję wykonania własnej, plastycznej interpretacji tryptyku „Prawo, Ojczyzna, Sztuka”. Prace plastyczne zaprezentowane zostały na wystawie. Radosnym punktem programu była nauka poloneza, którego później wspólnie zatańczono.	Stowarzyszenie Pryzmat Pomocy w Białych Błotach, WTZ Białe Błota, ŚDS w Cielu, Świetlica "Małgosia" z GOPS Białe Błota. Autor projektu: Marlena Witkowska-Rypina
14.	20.06.2018	Zwiedzanie pokonkursowej wystawy w Galerii Miejskiej BWA, sesja fotograficzna przy fontannie "Potop" oraz spacer po Bydgoszczy.	WTZ „Dąb”.
15.	23.06.2018	Udział w "Chodź z nami na PRL festyn", imprezie integracyjnej zorganizowanej w przez Stowarzyszenie Kulturalno -Społeczne Łochowice z Przyszłością.	Stowarzyszenie Łochowice z Przyszłością
16.	27.06.2018	Udział w II Przeglądzie Twórczości Poetyckiej „Na skrzydłach Aleksandrowa im. Edwarda Stachury	WTZ w Aleksandrowie Kujawskim.
17.	28.06.2018	"Razem z nami wszystkimi" - pod takim hasłem odbył się IV Piknik Integracyjny z udziałem ZAZ, ŚDS i WTZ "Dąb",	ZAZ, ŚDS i WTZ "Dąb", Urząd Gminy

18.	29.06.2018	I Integracyjny Turniej Darta i dyskoteka	WTZ „Dąb”.
19.	10.08.2017	„CERTYFIKOWANE SZKOLENIE KOMPUTEROWE”	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. „SEKA” S.A. , Instytut Badawczo - Szkoleniowy Sp. z o.o.
20.	21.08.2018	Wycieczka do Bydgoszczy, spacer po Wyspie Młyńskiej, zwiedzanie wystawy malarstwa z kolekcji Wojciecha Fibaka w Muzeum Okręgowym oraz zwiedzanie katedry św. Marcina i Mikołaja na Starym Rynku.	WTZ „Dąb”
21.	08.09.2018	WTZ reprezentował Gminę Białe Błota na Powiatowych i Gminnych Dożynkach w Solcu Kujawskim. III Nagroda za najciekawsze stoisko w Powiecie Bydgoskim	Miasto i Gmina Solec Kujawski, Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy
22.	10.09.2017	Udział w Kujawsko-Pomorskiej, Podlaskiej, Pomorskiej, Warmińsko-Mazurskiej Regionalnej Galii XIII Edycji Konkursu LODOŁAMACZE 2018	Polska Organizacja Pracodawców Osób Niepełnosprawnych
23.	13.09.2018	Międzynarodowym Forum Ekonomii Społecznej Toruń 2018.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu
24.	10.10.2018r.	IV Integracyjnym Turnieju Tenisa Stołowego.	Urząd Gminy Białe Błota, ZAZ, ŚDS, WTZ.
25.	07.11.2018	Grzybobranie i spacer po lesie, pogadanka na temat środowiska, ochrony przyrody i segregacji odpadów.	WTZ.
26.	14.11.2018	Uczestnictwo w otwarciu wystawy pokonkursowej Sztuka Osób Niepełnosprawnych	PFRON
27.	30.11.2018	Integracyjna zabawa andrzejkowa	WTZ „Dąb”
28.	03.12.2018	"My też potrafimy ". Świąteczna XXV Wystawa Rękodzieła Artystycznego	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko- Pomorskiego
29.	06.12.2018	Obchody Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych. Koncert w wykonaniu Darii Barszczyk i Adama Rusinka oraz społeczności WTZ "Dąb	Urząd Gminy Białe Błota, ZAZ, ŚDS, WTZ

30.	19.12.2018	Na zaproszenie Zespołu Szkół Budowlanych w Bydgoszczy uczestniczyliśmy w warsztatach sztukatorskich. Uzyskaliśmy wiedzę na temat pracy w technice odlewów gipsowych.	ZSB w Bydgoszczy WTZ „Dąb”
31.	21.12.2018	„Spotkanie wigilijne w WTZ Dąb” Organizacja wieczery wigilijnej oraz wręczenie paczek świątecznych.	WTZ „Dąb”

Źródło: opracowanie własne WTZ.

Na działalność WTZ poniesiono następujące wydatki :

- 52 153 zł - środki przekazane przez Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy
- 407 942 zł - Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).

Dochody uzyskane ze sprzedaży wyrobów i usług w okresie styczeń – grudzień 2018r. wyniosły 6.862,96 zł. Łączna kwota dochodów, które zostały przeznaczone na integrację społeczną uczestników wyniosła 6.827,11 zł.

X. INNE FORMY POMOCY

10.1. Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 (FAED)

Pracownicy socjalni tut. Ośrodka włączyli się aktywnie w realizację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (PO PŻ) 2014 - 2020 realizowanego w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (zwany FEAD), który polegał na udzielaniu osobom najuboższym pomocy żywnościowej. Pomocą taką mogły być objęte osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, spełniające kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, i których dochód nie przekraczał 200% kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej.

Organizacjami realizującymi to zadanie w 2018 roku były dwa Oddziały Caritas : w Białych Błotach i w Murowańcu. Pracownicy socjalni wydali 73 skierowania po odbiór żywności, z których skorzystało 180 osób w rodzinach.

10.2. Zapobieganie eksmisjom

Wzorem lat ubiegłych realizowano pomoc przyznawaną w formie zasiłków celowych osobom i rodzinom mającym trudności w dokonywaniu opłat mieszkaniowych, które w szczególności przekazywane były na konta administratorów lokali mieszkalnych i dostawców mediów. Celem podjętych działań było zapobieganie powstawaniu zaległości w opłatach związanych z użytkowaniem lokali mieszkalnych, a w konsekwencji przeciwdziałanie eksmisjom i bezdomności. Pomoc w tej formie otrzymały 78 rodzin.

10.3. Pomoc z tytułu zdarzenia losowego

W roku ubiegłym jednej rodzinie udzielono pomocy w formie zasiłku celowego, w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego. W wyniku wyładowania atmosferycznego nastąpił pożar budynku inwentarskiego. Zniszczeniu uległy maszyny rolnicze. Wystąpiły również straty w inwentarzu. Zadanie realizowano we współpracy z Urzędem Gminy Białe Błota. **Poszkodowanym przyznano pomoc na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych w wysokości 5 765 zł.**

10.4. Pomoc na przeprowadzenie remontów

Zadanie realizowano mając na uwadze zobowiązanie jednostek pomocy społecznej do wspierania osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb oraz umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Starano się, w najbardziej niepokojących przypadkach, naruszających możliwość dalszego bezpiecznego funkcjonowania, zagrażających życiu lub utrudniających codzienne funkcjonowanie, przyznawać pomoc na usunięcie występujących usterek, poprawę stanu technicznego zamieszkiwanych pomieszczeń, zakup niezbędnego wyposażenia, czy wykonania drobnych napraw. Pomoc przyznana została 3 środowiskom, których trudna sytuacja materialna uniemożliwiała przeprowadzenie niezbędnych działań naprawczych w ramach własnych środków finansowych. **Na ten cel wydatkowano kwotę 2 950 zł.**

10.5. Organizacja kwesty podczas Świąta Gminy

W sierpniu ubiegłego roku pracownicy ośrodka po raz kolejny włączyli się czynnie do urozmaicenia Świąta Gminy Białe Błota i przygotowali dla mieszkańców kwestę. Dochód przeznaczono, podobnie jak w poprzednich latach, na dokonanie zakupu paczek świątecznych dla mieszkańców naszej gminy. Kwesta zastąpiła loterię fantową, która była organizowana przez wiele lat. Zmiana formy zbiórki publicznej podyktowana była niskim zainteresowaniem firm i przedsiębiorców, którzy w latach poprzednich przekazywali fanty na loterię lub dokonywali wpłat finansowych na ten cel. Jak informowali właściciele firm powodem tej sytuacji jest coraz bardziej trudna kondycja ekonomiczna przedsiębiorstw. Na organizację kwesty wydatkowano kwotę 374,93 zł (koszulki dla wolontariuszy, oznakowane puszki do zbiórki pieniędzy). **Zebrano kwotę 286,78 zł.**

10.6. Paczki świąteczne dla osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych z terenu gminy

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w roku ubiegłym po raz kolejny przygotował paczki świąteczne z myślą o osobach o najniższych dochodach. Ze względu na docierające do pracowników GOPS sygnały o pozytywnej ocenie tej formy wsparcia, zadowolenie i radość obdarowanych, postanowiono ponownie przygotować świąteczne paczki żywnościowe. Na ten cel wydatkowano kwotę zebraną podczas kwesty. **Wartość 1 paczki wyniosła ok. 70 zł.**

XI. DZIAŁANIA KIERUNKOWE GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W ROKU 2019

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białych Błotach realizuje działania wynikające z obowiązujących uregulowań prawnych oraz podejmuje inicjatywy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych oraz tworzenia nowego wizerunku instytucji pomocy społecznej jako efektywnej i skutecznej.

Prawidłowa realizacja zadań wymaga nie tylko zabezpieczenia w budżecie odpowiednich środków finansowych, ale również zapewnienia niezbędnych zasobów kadrowych, lokalowych, sprzętu i wyposażenia, materiałów biurowych, modernizacji i rozwoju systemu informatycznego.

Podstawą do określenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej jest prowadzony na bieżąco monitoring występujących problemów społecznych, analiza zgromadzonych danych i wskaźników, ale także diagnoza zasobów pomocy społecznej w Gminie Białe Błota.

W oparciu o zdiagnozowane problemy klientów pomocy społecznej będą realizowane następujące działania:

- 1) Realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz innych ustaw obejmować będzie w szczególności:
  - diagnozę aktualnych potrzeb społecznych występujących na terenie gminy Białe Błota;
  - wypłacanie zasiłków na mocy ustawy o pomocy społecznej;
  - udzielanie pomocy rzeczowej,
  - organizowanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
  - przeciwdziałanie eksmisjom i bezdomności,
  - kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w domu,
  - pracę socjalną,
  - przyznawanie i realizację wypłat świadczeń rodzinnych i opiekuńczych, zasiłków dla opiekunów, świadczeń rodzicielskich, jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia dziecka, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, świadczeń wychowawczych (500+) oraz jednorazowych świadczeń na podstawie ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, świadczenia "Dobry start" (300 zł) - zadanie, nałożone Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu "Dobry start",
  - opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalno - rentowe i zdrowotne za osoby pobierające świadczenia obligatoryjne,
  - wydawanie decyzji przyznających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
  - współpracę z instytucjami realizującymi Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (w szczególności kierowanie osób najuboższych po odbiór żywności zakupionej ze środków UE),
  - podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

- 2) Zorganizowanie ferii zimowych i wypoczynku letniego dla dzieci w formie półkolonii.
- 3) Prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji oraz osób dorosłych w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych w ramach realizacji wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.
- 4) Prowadzenie Punktu Interwencji Kryzysowej - Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego.
- 5) Kontynuacja działalności Świetlicy Socjoterapeutycznej „Małgosia” w Cielu oraz Ośrodków Wsparcia i Integracji w miejscowościach Kruszyn Krajeński, Trzciniec i Murowaniec, jak również grup terapeutycznych w Łochowie i Lisim Ogonie.
- 6) Kontynuacja działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej „Dąb” w Białych Błotach.
- 7) Wspieranie osób starszych, chorych i niepełnosprawnych poprzez kontynuowanie działalności Centrum Integracji i Rehabilitacji „REVITA”.
- 8) Organizacja imprez sportowo – integracyjnych dla osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin.
- 9) Inicjowanie oraz wsparcie osób nieaktywnych zawodowo poprzez organizację usług aktywizacyjnych oraz tworzenie warunków do realizacji prac społecznie użytecznych we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Bydgoszczy oraz Urzędem Gminy Białe Błota.
- 10) Skierowanie pomocy do środowisk mających bardzo trudne warunki mieszkaniowe, w szczególności do rodzin wielodzietnych, niepełnych i osób samotnych, w celu podniesienia standardu zajmowanych lokali mieszkalnych. Działania te kierowane będą przede wszystkim do tych środowisk, które zamieszkują w warunkach uwłaczających godności człowieka, zagrażających zdrowiu lub życiu, a które w ramach własnych możliwości finansowych nie są w stanie przeprowadzić koniecznych remontów, czy dokonać zakupu podstawowego wyposażenia.
- 11) Kontynuacja realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w ramach „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Białe Błota na lata 2016 – 2020”, w szczególności poprzez:
  - pracę Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Białe Błota,
  - umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
- 12) Prowadzenie działań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w ramach realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Białe Błota na lata 2019 – 2021, w szczególności poprzez:
  - wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze przez asystentów rodziny oraz poprzez pogłębioną pracę socjalną z rodzinami, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze,
  - poradnictwo specjalistyczne.
- 13) Kierowanie osób do Środowiskowego Domu Samopomocy w Cielu.

- 14) Zintensyfikowanie działań wspierających osoby niesamodzielne, w tym osoby starsze i niepełnosprawne poprzez objęcie ich wsparciem w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz poszerzenie oferty środowiskowego systemu wsparcia poprzez podniesienie standardów usług dla osób starszych i niepełnosprawnych w ramach działalności placówek wsparcia dziennego dla seniorów w szczególności poprzez realizację:
- Programu Senior + (Klub Seniora funkcjonujący w miejscowości Łochowo),
  - Projektu pt.: „Nowa jakość usług opiekuńczych w Gminie Białe Błota” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020).
- 15) Podejmowanie akcji pomocowych, działań interwencyjnych stosownie do występujących potrzeb.
- 16) Pozyskiwanie środków finansowych poprzez aplikowanie o fundusze zewnętrzne na realizację programów w ramach Funduszy Unijnych, a także w ramach konkursów ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Podkarpacki Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski.

POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ NA ROK 2019

1) Zasiłki i pomoc w naturze:

a) składki na ubezpieczenie zdrowotne:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2019
852-85213 - ogółem:	dotacja: 56 600	dotacja: 56 600
w tym GOPS	16 100	16 100
w tym Sekcja Świadczeń Społecznych	40 500	40 500

b) zasiłki okresowe:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2019
852-85214	dotacja: 108 000	dotacja: 75 000

c) zasiłki celowe oraz składki na ubezpieczenie społeczne:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2019
852-85214 - zasiłki celowe	środki własne: 304 200	środki własne: 304 200
852-85214 - składki na ubezp. społeczne	środki własne: 1 000	środki własne: 1 000

d) zasiłki stałe:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2019
852-85216	dotacja celowa: 198 424	dotacja celowa: 111 800

2) Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2019
852-85228 - zadanie własne	usługi opiekuńcze: 209 400	usługi opiekuńcze: 209 400
852-85228 - zadanie zlecone	specjalistyczne usł. opiekuńcze: 220 535	specjalistyczne usł. opiekuńcze: 120 435

3) Realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu”:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2019
852-85295	ogółem: 261 000	ogółem: 261 000
	dotacja: 151 200	dotacja: 151 200
	środki własne: 109 800	środki własne: 109 800

4) Domy Pomocy Społecznej:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2019
852-85202	564 000	564 000

5) Ośrodki Wsparcia i Integracji - świetlice w Kruszynie Krajeńskim, Trzcincu i Murowańcu:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2019
852-85203	466 000	466 000

6) Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny / program wspierania osób pobierających świadczenia opiekuńcze:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2019
855-85502	ogółem: 5 711 914	ogółem: 4 818 100
	świadczenia społeczne - dotacja: 5 144 614	świadczenia społeczne - dotacja: 4 328 530
	inne koszty: /obsługa/ - dotacja: 494 100	inne koszty: /obsługa/ - dotacja: 416 370
	inne koszty: /obsługa/ środki własne: 73 200	inne koszty: /obsługa/ środki własne: 73 200

7) Pomoc państwa w wychowywaniu dzieci - świadczenia wychowawcze:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2019
855-85501	ogółem: 14 381 569	ogółem: 11 346 500
	w tym świadczenia: 14 208 969	w tym świadczenia: 11 176 302
	w tym koszty obsługi: 172 600	w tym koszty obsługi: 170 198

8) Przeciwdziałanie alkoholizmowi (środki z funduszu alkoholowego):

a) Świetlica socjoterapeutyczna „Małgosia” w Cielu

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2019
851-85154	141 000	141 000

b) Wypoczynek dzieci i młodzieży

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2019
851-85154	25 000	25 000

9) Grupy terapeutyczne w Łochowie i Lisim Ogonie:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2019
851-85154	8 000	8 000

10) Punkt Interwencji Kryzysowej - Rodzinny Punkt Konsultacyjny :

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2019
851-85154	ogółem: 68 000	ogółem: 68 000
	PIK-RPK: 18 000	PIK-RPK: 18 000
	terapia/rozszerzenie dostępu: 50 000	terapia/rozszerzenie dostępu: 50 000

11) Pozostała działalność – planowana jest realizacja następujących Programów:

a) Warsztat Terapii Zajęciowej "Dąb":

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2019
852-85295	PFRON: 444 900	PFRON: 444 900
	Starostwo Powiatowe: 49 433	Starostwo Powiatowe: 49 433
	środki na integrację społeczną: 8 000	środki na integrację społeczną: 8 000

b) Centrum Integracji i Rehabilitacji "REVITA"

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2019
852-85295	83 000	83 000

12) Inne programy :

a) Ośrodki wsparcia dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2019
852-85203	89 000	89 000

b) Pozostałe zadania:

Dział / Rozdział	Nazwa zadania	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2019
852-85295	Prace społecznie-użyteczne	32 400	12 400
852-85295	Program wychodzenia z bezdomności	3 000	3 000
852-85295	Pieczna zastępcza: koszty pobytu dziecka w zastępczych formach opieki	153 000	153 000
852-85295	Koszty dowozu posiłków	5 000	5 000
852-85295	Koszty transportu medycznego	2 000	2 000
852-85295	Zakup paczek świątecznych	3 000	0
852-85295	Mieszkanie kryzysowe	0	0

852-85205	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie - Zespół Interdyscyplinarny	23 000	23 000
855-85504	Wspieranie rodziny	748 700	748 700
852-85295	Piecza zastępcza: wypłata jednorazowego świadczenia "Dobry start" (300+)	1 200 000	1 200 000

c) Wypłata wynagrodzenia za sprawowanie opieki :

Dział / Rozdział	Nazwa zadania	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2019
852-85219	wypłata wynagrodzenia - ogółem	32 465	29 728
w tym	wypłata wynagrodzenia - dotacja	10 965	8 228
w tym	wypłata wynagrodzenia - środki własne	21 500	21 500

Przedstawione powyżej dane dotyczą określenia wielkości środków finansowych potrzebnych na realizację zadań własnych i zleconych. Na bieżąco prowadzony jest monitoring potrzeb. W przypadku niedoborów na przyznanie i wypłatę świadczeń finansowanych z budżetu gminy (np. zasiłki celowe) tutejszy Ośrodek wystąpi do Wójta Gminy Białe Błota z wnioskiem o dokonanie zwiększenia budżetu stosownie do występujących potrzeb. Analogicznie, w przypadku braku środków na realizację zadań zleconych finansowanych z budżetu państwa tutejszy Ośrodek będzie aplikował wnioski do Wydziału Polityki Społecznej w Bydgoszczy z prośbą o zwiększenie dotacji na wypłatę świadczeń obligatoryjnych oraz dofinansowania realizacji zadań własnych.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 110 ust.9 ustawy o pomocy społecznej Kierownik ośrodka pomocy społecznej składa Radzie Gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

Przewodniczący Rady Gminy Białe Błota

Bronisław Balcerowski